

אוניברסיטת חיפה

החוג ללימודים רב-תחומיים

יונית עתיקה למתקדמים

שנה ב'

תשע"ו

ד"ר איוור לודלם

פעלים

פעלים מציינים פעולות (למשל, "אכלתי", "יבואו") או מצבים ("היו", "התקיים")

איפיונים של פעלים

נקודת הראות	היבט	ASPECTUS
-	ללא סייג	aoristus
מלאחר הפעולה	מושלם	perfectus
באמצע הפעולה	לא-מושלם (ממושך)	imperfectus
מלפני הפעולה	עתיד	futurus
למשל	אופן	MODUS
"הלכתי"	עובדתי	indicativus
"לך"	ציווי	imperativus
"הייתי הולך"	[לא עובדתי]	subiunctivus (coniunctivus)
"הלוואי והלכתי"	[לא עובדתי]	optativus
"ללכת"	שם הפעל	infinitivus
"הולכת"	בינוני	participium
(רק ב"עובדתי")	זמן	TEMPUS
	עבר	praeteritum
	הווה	praesens
	עתיד	futurum
	מספר	NUMERUS
	יחיד	singularis
	זוגי	dualis
	רבים	pluralis
	גוף	PERSONA
אני, אנחנו	ראשון (מדבר)	prima
את/ה, אתם/אתן	שני (נוכח)	secunda
הוא, היא, הם, הן	שלישי (נסתר)	tertia
	בניין	CONIUGATIO
-ω	ראשון	prima
-μι	שני	secunda

להיות

- הפעל "להיות" הוא מהבניין השני (-μι), אבל הוא יוצא דופן
- הוא מציינ מצב (לא פעולה)
- יש לפעל "להיות" רק היבט אחד, הממושך

אינדיקטיווס

- index בלטינית היא האצבע שמצביעה
- המודוס "אינדיקטיווס" "מצביע" על קיום או העדר פעולה ממשית או מצב ממשי, לפחות לטענת הדובר
- מלת השלילה היא οὐ

היו קנטאורים (מצב שמוצג כעובדה)	ἦσαν Κένταυροι
לא היו קנטאורים (אי-מצב שמוצג כעובדה)	οὐκ ἦσαν Κένταυροι
הם משבחים אותך (פעולה שמוצגת כעובדה)	σὲ ἐπαινοῦσιν
אין הם משבחים אותך (אי-פעולה שמוצגת כעובדה)	σὲ οὐκ ἐπαινοῦσιν

- באינדיקטיווס יש שלושה זמנים אפשריים: עבר, הווה, עתיד. בהיבט הממושך יש כולם
- הגזע של הפעל "להיות" הוא ἐσ
- בהווה, בצורות מסוימות, ה-σ שבגזע נופלת, וה-ε מתארכת ל-εἰ
- בהווה, כל הצורות אנקליטיות, חוץ מגוף שני יחיד
- בעבר, הגזע מתארך ל-ἦ
- בעתיד, הגזע אמור להיות ἐσ, אבל באטיה, σ אחת נופלת

תרגיל 1

1. οὐκ ἔσονται ἄξιοι τῆς ἐλευθερίας ἢν ἔχουσιν.
 2. πάλαι μὲν ἔχθιστος ἐμοὶ ἦσθα, νῦν δὲ φίλιος εἶ.
 3. θεοῖς ὅμοιοί ἐσμεν εὐεργεσίᾳ.
 4. δύο παῖδε ἦστην τῷ Περικλεῖ.
 5. δυστυχεῖς ἦμεν μᾶλλον ἢ δειλοί.
6. יש משהו מכאיב בחנפנות.
 7. נהיה שליטים בעיר זאת, שהיא ניתנת לנו על ידי המלך עצמו.
 8. אין אדם שהוא תמיד בר מזל.
 9. צעיר היית, וזקן תהיה.
 10. השופט הצודק יהיה ראוי ביותר לשבח.

☐ מודוס זה מציין פקודה שמופנית לנוכח (גוף שני) או לנסתר (גוף שלישי)

☐ מלת השלילה היא μή

הִיָּה טוֹב!	ἴσθι ἀγαθός
אל תהיה רע!	μὴ ἴσθι κακός

סוביונקטיווס

☐ מודוס זה נקרא גם קוניונקטיווס

☐ הוא מציין פעולה או מצב שהדובר מציג כלא-עובדתיים

☐ מלת השלילה היא μή

☐ בינתים נלמד שני תפקידים:

○ מעין ציווי למדבר (גוף ראשון)

שנהיה טובים! ἀγαθοὶ ὦμεν

שלא נהיה רעים! κακοὶ μὴ ὦμεν

○ צורת הפעל במשפט תכלית ("כדי..."), כשהמשפט העיקרי אינו בעבר

הם סטודנטים כדי שיהיו טובים (= כדי להיות טובים) μαθηταὶ εἰσὶν ἵνα ἀγαθοὶ ὦσιν

תרגיל 2

1. ἔργοις φιλόπρονος ἴσθι, μὴ λόγοις μόνον.
2. ὁ συγγραφεὺς τῆς ἀληθείας μνήμων ἔστω.
3. μὴ ἡμεῖς τῶν πατέρων ἀδικώτεροι ὦμεν.
4. ὁ τύραννος πολλοὺς φύλακας ἔχει, ἵνα ἀσφαλέστερος ᾖ.
5. μὴ οἱ φιλόσοφοι τῶν ἀπαιδύτων κακίους ὄντων.
6. האויבים מנוצחים על ידינו, כדי שלא יהיו חזקים יותר מאתנו.
7. בחורף, המלחים נשארים בשמחה בעיר.
8. שאדם כזה לא יהיה לך חבר.
9. מיהו המשורר שאותו המלך אוהב במיוחד?
10. היו אמיצים, הו חיילים, אך לא פזיזים מדי.

מודוס זה מציין פעולה או מצב שהדובר מציג כלא-עובדתיים

מלת השלילה היא $\mu\eta$

בינתים נלמד שני תפקידים:

משאלה

הלוואי ויהיו חופשיים! $\epsilon\lambda\epsilon\upsilon\theta\epsilon\rho\iota \epsilon\acute{\iota}\epsilon\nu$

הלוואי ולא יהיה רופא! $\mu\eta \iota\alpha\tau\rho\acute{o}s \epsilon\acute{\iota}\eta$

צורת הפעל במשפט תכלית ("כדי..."), כשהמשפט העיקרי אכן בעבר

הם למדו כדי שיהיו טובים (= כדי להיות טובים) $\epsilon\mu\acute{\alpha}\nu\theta\alpha\nu\omicron\nu \acute{\iota}\nu\alpha \acute{\alpha}\gamma\alpha\theta\omicron\iota \epsilon\acute{\iota}\epsilon\nu$

תרגיל 3

1. ὦ παῖ, εὐδαιμονέστερος εἶης τοῦ σοῦ πατρός.
2. ὁ ἀδελφὸς ὁ ἐμὸς σπουδαῖος ἦν, ἵνα μὴ ἀμαθῆς εἶη.
3. μὴ μοι ἀνὴρ εἶη λόγῳ φίλος, ἀλλὰ ἔργῳ.
4. ὄδε ὁ γεωργὸς τὰ ἀγαθὰ ἃ ἔχει οὐκ ἐπαινεῖ.
5. εἷς βασιλεὺς ἔστω· τοῦτο γὰρ πολὺ ἄριστον.
6. τίνα οἱ ἀσεβεῖς φοβοῦνται; φοβοῦνται τοὺς θεοὺς αὐτούς.

7. הלוואי וכל הטובים יהיו בני מזל!

8. הלוואי ובנך יהיה מאושר יותר ממך!

9. שנהיה צייתנים לחוקים שהעיר נותנת.

10. אל תהיה חבר לרעים!

פרטיקפיוס

מודוס זה מתפקד כתואר שנגזר מהפעל: "היות", "בהיותו", "ביהיותם", "being"

צורות הזכר והסתמי הן לפי הנטיה השלישית (שורש -ὄντ), וצורות הנקבה לפי הנטיה הראשונה

"היש" = τὸ ὄν

מלת השלילה היא $\mu\eta$

$\tau\omicron \mu\eta \acute{\omicron} =$ "האיין"

תרגיל 4

1. οἱ δούλοι, μεθήμονες ὄντες, ὑπὸ τοῦ δεσπότης κολάζονται.
2. ὁ γραφεὺς, πένης ὢν, οὐκ ἔνδοξος ἦν.

3. ההודעה, בהיותה שקרית, היתה סיבת המוות לשומרים.

4. המלכה אינה אוהבת את הבוגדים, בהיותם רעים.

	☐	האינפניטיווס אינו אלא שם הפעל
	☐	מודוס זה מציין פעל או מצב, בלי ציון מספר וגוף (ומכאן שמו הלטיני - "לא-מוגדר")
	☐	כמה דוגמאות:
	○	עם פעל יוצא פעיל
הוא אוהב להיות יפה		φιλεῖ καλὸς εἶναι
	○	עם פעל יוצא סביל
הוא נאמר להיות יפה (אומרים שהוא יפה)		λέγεται καλὸς εἶναι
הם נאמרים להיות יפים (אומרים שהם יפים)		λέγονται καλοὶ εἶναι
	○	כתחליף לשם עצם
"הלהיות", ההוויה, being		τὸ εἶναι
ההוויה הינה יפה		τὸ εἶναι καλὸν ἐστίν
	•	נושא פנימי של שם עצם יהיה ביחסת האקוזטיווס
להיות (אשה) יפה הוא דבר יפה		τὸ καλὴν εἶναι καλὸν ἐστίν
היא יפה		καλή ἐστίν

תרגיל 5

1. αἱ ὁδοὶ μακρόταται εἶναι λέγονται.
 2. οἱ στρατιῶται οἱ ἐν τῇ νήσῳ ὀλίγοι ἀριθμῶ εἶναι λέγονται.
 3. ὁ ποιητῆς ἀγαθὸς εἶναι λέγεται.
 4. τῶ εἶναι τὰ πάντα ἐστίν.
 5. οἱ πάντες πλούσιοι εἶναι φιλοῦσιν.
6. הנמל ההוא נאמר להיות בטוח מאד.
 7. נאמר שאותם הדברים לא תמיד שימושיים לאותם האנשים.
 8. מי יש שאינו נהנה מהרכוש שלו?
 9. לזמן קצר היינו חסרי כלי נשק.
 10. ביום החמישי היינו בביתו של סופיסט מסוים.

פעלים מהבניין הראשון

- רוב הפעלים ביוונית שייכים לבניין הראשון
- פעל שבפעיל גוף ראשון יחיד הווה מסתיים בסיומת ω (למשל λύω) שייך לבניין הראשון

הממושך

- אנחנו נקרא להיבט הלא-מושלם (aspectus imperfectus) בשם "הממושך"
- היבט זה מציין נקודת ראות שאחרי ההתחלה ולפני הסיום של פעולה או מצב

אינדיקטיווס

- יש בממושך שלושה זמנים באינדיקטיווס, המודוס "העובדתי"
 - הווה - כדאי להתייחס לצורות ההווה כבסיס
 - עתיד - צורות העתיד זהות לאלו של ההווה, בתוספת σ לפני הסיומת
 - עבר - הסיומת של העבר קצרות יותר מאלו של ההווה
- λύω
λύσσω
ἔλυον

הערות על האוגמנטום

- ציון העבר הוא התחילית ἐ, שנקרא ה"אוגמנטום" (augmentum)
 - כאשר הפועל מתחיל באות תנועה, חל כיווץ.
 - אם אות התנועה כבר ארוכה, האוגמנטום נבלע ללא שינוי
 - אם לפועל יש קידומת (מילת יחס)
 - מוסיפים את האוגמנטום אחרי הקידומת ולפני הפועל
 - וקידומות שנגזרות ממילות היחס ἐκ, σύν, ἐν, עלולות להשתנות:
- ἔλυον
ἄγω ⇒ ἔαγον ⇒ ἦγον
ἰδρύω ⇒ ἰδρυον
εἰσφέρω ⇒ εἰσέφερον
προσάγω ⇒ προσῆγον
ἐκβάλλω ⇒ ἐξέβαλλον
συλλέγω ⇒ συνέλεγον
ἐμβάλλω ⇒ ἐνέβαλλον

תרגיל 6

1. δύο βόε τὸ ἄροτρον ἠγέτην.
2. οἱ πάλαι Ἑλληνες τὴν ῥητορικὴν ἐθαύμαζον.
3. τὸν ἀδελφόν σου ἀναιδῶς διέβαλλον.
4. ἐγὼ τὰ αὐτὰ ἀεὶ ἤχθαιρον ἅ σὺ ἐθαύμαζες.
5. בקיץ, אלה שבשדות נהגו להביא שושנים אל תוך העיר.
6. הפרשים קשרו קשר נגד המנהיג שלהם עצמם.
7. מי ברחו לפני הקרב?

צייווי, סוביונקטיווס, אופטטיווס

- יש למודוסים אלה בדיוק אותם התפקידים שכבר דיברנו עליהם בפרק על הפעל "להיות"
- בהיבט הממושך, יש להבין את המשכיות הצייווי, משאלה, וכו'
- סיומות הצייווי דומות לאלה של הפעל "להיות" (בהורדת σ)
- צורות הסוביונקטיווס מתקבלות על ידי הארכת צורות ההווה
- צורות האופטטיווס מתקבלות על ידי החלפת ε שבסיומת של העבר ל-οι
- ἔστω ⇒ λυέτω
- λύεις ⇒ λύης
- ἔλυες ⇒ λύοις

תרגיל 7

1. οἱ πολῖται τοὺς νόμους φυλαττόντων οὐς ἔχουσιν.
 2. φροντίζωμεν τῆς τῶν παίδων παιδείας, ἵνα χρηστοὶ τῇ πόλει ᾖσιν.
 3. ἑταῖρος ἑταίρου φροντιζέτω.
 4. ἀποτρέπετε, ᾧ στρατιῶται, τὸ δεινὸν ἀπὸ τῆς ὑμετέρας πόλεως.
 5. μὴ ἐκείνους ἀπολύωμεν, οἵτινες ὄπλα ἔχουσιν.
 6. Σωκράτην τὸν φιλόσοφον μὴ διαβαλλόντων.
 7. φυλάττοιέν σε οἱ θεοί.
8. רועי הצאן מגדלים כלבים כדי שירחיקו את הזאבים מהכבשים.
9. שנהיה ראויים לחופש שיש לנו.
10. אל תשמיץ את אביו.
11. אל תברחו, הו אזרחים, אלא תמותו באומץ למען מולדתכם!
12. לא תמיד מאושר ביותר מי שיש לו הכי הרבה עושר.
13. הפרסים לא הקימו מזבחות לאלים.
14. שהשופט יעניש את הרוצח במוות!

פרטיקיפיום

- ᾶν ⇒ λύων הפרטיקיפיום הממושך מקבל את הצורות של הפרטיקיפיום של הפעל "להיות"
- הפרטיקיפיום הוא מלת תואר שנגזרת מהפעל
- ὁ ἄνθρωπος ὁ ἄνθρωπος
- ὁ ἄνθρωπος ὁ καλός ὁ ἄνθρωπος ὁ λύων
- ὁ καλός ὁ λύων
- הפרטיקיפיום בממושך מציין משהו שבתוקף בזמן העיקרי של המשפט (עבר, הווה, עתיד)
- הוא מכה את משחרר הסוסים (בזמן השיחרור) τὸν τοὺς ἵππους λύοντα τύπτει
- הוא היכה את משחרר הסוסים (בזמן השיחרור) τὸν τοὺς ἵππους λύοντα ἔτυπτε
- הוא מכה אותו משום שהוא משחרר את הסוסים τοὺς ἵππους λύοντα τύπτει
- שוללים קבוצה כוללת במלה
- הל-א-מאמינים, (כל) אלה שאינם מאמינים οἱ μὴ πιστεύοντες

גם בשם הפעל מורגש ההיבט

לשחרר (באופן ממושך)
ללמוד (באופן ממושך)

λύειν
μανθάνειν

דוגמאות לשימוש שם הפעל

המורה מצווה על הסטודנטים ללמוד
הסטודנטים נאמרים ללמוד
= אומרים שהסטודנטים לומדים
ללמוד הוא (דבר) טוב

ὁ σοφιστής τοὺς μαθητὰς κελεύει μανθάνειν
οἱ μαθητὰὶ μανθάνειν λέγονται
τὸ μανθάνειν ἀγαθὸν ἐστίν

תרגיל 8

1. οἱ Κρηῖτες τοὺς παῖδας ἐκέλευον τοὺς νόμους μανθάνειν.
2. τῶ εὖ πράττοντι πᾶσα γῆ πατρίς ἐστίν.
3. οἱ παλαιοὶ ἤλιον ἐνόμιζον θεὸν εἶναι.
4. ταῦτα ἔλεγεν, ἵνα τὴν δόξαν σοφίας ἔχοι.
5. ἡ τύχη ἡμῖν ἀγαθὰ πορίζοι.
6. οἱ μὴ τῆς πατρίδος φροντίζοντες οὐκ ἐπαινοῦνται.
7. μὴ φεύγωμεν, ἀλλὰ ἐν ἅστει μένωμεν.
8. τοῖς ἔχουσι πολὺν πλοῦτον χαλεπώτατόν ἐστιν ἀποθνήσκειν.
9. οἱ στρατηγοὶ μεῖζον στράτευμα συνέλεγον.
10. μὴ κόλακές σοι φίλοι ὄντων.

11. לא קל לשאת דברים אלה.
12. דיווחנו (את) הנצחון כדי שהאזרחים ישמחו.
13. שנרדוף (את) הבורחים!
14. הלוואי והאב יחנך את ילדיו בצורה חכמה!
15. האצילים אינם תמיד הראויים ביותר לשלוט.
16. הטירן היגלה את הטובים ביותר מהעיר.
17. שהצעירים ילמדו דברים שימושיים!
18. אל תעניש את החייל ההוא, שאותו המפקד עצמו אינו מבקר.
19. הלוואי ולא נקח שם של פחדנות!
20. הישאר בעיר ההיא שבה כל האזרחים מעריצים אותך!

אאוריסטוס

- פרוש המילה ἀόριστος הוא "לא-מוגדר", "ללא סייג", מהפעל ὀρίζω "להגדיר" + "לא" ἀ
- האאוריסט הינו אספקט (היבט) ללא נקודת ראות מוגדרת
 - יש להבחין בין האאוריסט לבין הממושך (אם כי התרגום עלול להיות זהה), למשל:
 - עבר אאוריסט - ἔλυσα "שיחררתי" (חד פעמי, ללא נקודת ראות מוגדרת)
 - עבר ממושך - ἔλυον "שיחררתי", "נהגתי לשחרר", "הייתי באמצע שיחרור" וכדו'.
 - ציווי אאוריסט - λύσον "שחרר!" (חד פעמי)
 - ציווי ממושך - λύε "שחרר!" (באופן תמידי, כל הזמן, מדי פעם, וכדו')

באינדיקטיוס של האאוריסט יש זמן אחד בלבד - העבר

שימו לב לפרטיקיפיום!

- פרטיקיפיום אאוריסט - λύσας ἔπλευσε "לאחר ששיחרר, הפליג"
- פרטיקיפיום ממושך - λύων ἔπλευσε "בעודו משחרר, הפליג"
- פרטיקיפיום אאוריסט + ידוע - λύσας ὁ "מי ששיחרר"
- פרטיקיפיום ממושך + ידוע - λύων ὁ "מי שמשחרר", "המשחרר"

- צורת האאוריסט מורכבת מהגזע, σ, וסימות
- ככלל, אחרי ה-σ תופיע α
- אם הסימות ממערך הממושך
- ההיבט אאוריסט בסוביונקטיווס, למשל λύσῃς, λύσω
- ההיבט עתיד בכל מודוס אחר, למשל λύσεις, λύσω

תרגיל 9

1. οἱ στρατιῶται τὴν πόλιν ἀπὸ τῶν πολέμιων ἀπολύσουσιν.
 2. τῷ τυράννῳ ἐπεβουλεύσαμεν, ἵνα ἐλευθερίαν λαμβάνοιμεν.
 3. ἄκουσόν μου, ᾧ φίλε.
 4. οἱ σοὶ πιστεύσαντες ἤδη ἀσφαλεῖς εἰσιν.
 5. οἱ ἀγαθοὶ καὶ τοῖς ἐγγόνοις φυτεύσουσιν.
 6. μηδεὶς τὰς σπονδὰς λύσειε.
 7. τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἡμεῖς μὲν τοὺς νεκροὺς ἐθάπτομεν, οἱ δὲ πολέμιοι ἔχαιρον.
 8. τοὺς τὸν προδότην φονεύσαντας οὐδεὶς μέμφεται.
 9. μὴ ἐκείνους ἐχθαίρωμεν οἵτινες ἡμῶν αὐτῶν ἀμείνους εἰσίν.
 10. ἀκούσαντες ταῦτα, τοὺς δούλους ἀπέλυσαν.
11. אחיך נהג ללמד את ילדיו בדאגה רבה (=באופן דואג ביותר).
 12. אין אף אחד שיאמין לשקרן (dativus).
 13. האזרחים, אחרי רציחתכם את הטירן, יהיו חופשיים.
 14. מי מנע את ההפלגה הזאת?
 15. אלה-שהפרו את ההסכם נענשים בגלות.
 16. נטענו עצים שהפירות שלהם אין לנו עצמנו.
 17. המפקד ציווה על (את) החיילים-ללא-שריון להשאר במחנה.
 18. הודע על (את) הקשר לשליט עצמו!
 19. הלוואי ואף אחד לא ישמע הודעה כזאת!
 20. הטירן אסף (ממושך) חיילים, כדי שיהרוג את האזרחים הטובים ביותר.

א. העיצור שפתי, גרוני, שיני

אות סופית	+ σ	הווה	עתיד	אאוריסט עבר
תנועה	σ	λύω	λύσω	ἔλυσα
β, π, φ, πτ	ψ	γράφω	γράψω	ἔγραψα
		βλάπτω	βλάψω	ἔβλαψα
γ, κ, χ, κτ	ξ	φυλάττω	φυλάξω	ἐφύλαξα
		(φυλακ-)		
		τάττω	τάξω	ἔταξα
		(ταγ-)		
δ, τ, θ, ζ	σ	φράζω	φράσω	ἔφρασα

פרטיקיפיום

יש להבחין בין פרטיקיפיום אאוריסט ועתיד

אאוריסט - φυτεύσαντες

עתיד - φυτεύσοντες

אאוריסט

πορεύονται οί στρατιῶται ἐκ τοῦ στρατοπέδου φυτεύσαντες δένδρα

= החיילים צועדים מתוך המחנה לאחר שנטעו עצים

עתיד

πορεύονται οί στρατιῶται ἐκ τοῦ στρατοπέδου φυτεύσοντες δένδρα

= החיילים צועדים מתוך המחנה כדי לנטוע עצים

שימוש זה של פרטיקיפיום עתיד יחד עם פועל שמציין תנועה = כדי (ἵνα+subj/opt =)

πορεύονται ἐκ τοῦ στρατοπέδου ἵνα φυτεύσωσι δένδρα

תוספת לפני פרטיקיפיום עתיד של "כ-" ("מציינת מטרה (לפעמים משוערת)

πορεύονται ἐκ τοῦ στρατοπέδου ὡς φυτεύσοντες δένδρα

= הם צועדים מתוך המחנה במטרה לנטוע עצים (כעומדים לנטוע...)

1. οἱ πολέμιοι πρέσβεις περὶ εἰρήνης ἔπεμψαν.
2. οὐδεὶς ἐκὼν ἂν ἑαυτὸν βλάψειεν.
3. τῷ κηρύξαντι τὴν νίκην χάριν ἔχομεν.
4. ἐν τῇ πόλει μένει ὡς τῷ βασιλεῖ ἐπιβουλεύσων.
5. ταῦτα, ὡς ἀληθῆ ὄντα, αὐτῷ ἐλέξαμεν.
6. Προμηθεὺς τὸ πῦρ κλέψας ἐκόμισεν εἰς ἀνθρώπους.
7. ἀπὸ τῶν γεωργῶν ἐπιτήδεια ἠγόρασαν.
8. τὸν χρυσὸν κρύψωμεν, ἵνα μὴ οἱ λησταὶ εὐρίσκωσιν.
9. τὰ τοῦ ποιητοῦ ὅστ' ἔν τῇ ἀγορᾷ θάψουσι.
10. τοὺς στρατιώτας ἔπεισε τὰ τείχη φυλάξαι.

- .11 החיילים צועדים מתוך העיר כדי לקבור את המתים.
- .12 המשורר כתב דרמה יפה ביותר.
- .13 רדפנו מהר ככל האפשר את הבורחים.
- .14 אף אחד לא היה משכנע אותי להאמין לאנשים ההם.
- .15 המפקד, לאחר שאסף צבא, הציל את העיר.
- .16 אנו נצווה על הילד לכתוב את המכתב.
- .17 שלח את עבדך אל תוך הבית.
- .18 אלה שגנבו את האוצר הסתירו אותו באדמה.
- .19 החקלאים נטעו את העצים, אבל האויבים כרתו אותם.
- .20 בקיץ הילדים יארגו זרי פרחים.

☐ מהר ככל האפשר ὡς τάχιστα, ὅτι τάχιστα

☐ opt+ἂν

○ אופטימוס + המילית ἂν מציין סבירות או השערה

ἑκεῖνος λέγοι ἂν ההוא היה אומר

○ שלילה - ἂν οὐκ

οὐκ ἂν λέγοιμι ταῦτα לא הייתי אומר דברים כאלה

ב. הגזע מסתיים בנוזלי

אות סופית	+ σ	הווה	עתיד	אאוריסט עבר
λ, μ, ν, ρ				
ἄγγελ		ἄγγέλλω		
	σ, εσ		ἄγγελέσω	ἑάγγελσα
			ἄγγελῶ	ἤγγειλα

כשהגזע מסתיים בנוזלי

○ בהווה מאריכים את ההברה הסופית, בדרך כלל בתוספת אות (ῠ, ῖ, ἄλλ, εῖ, αῖ)

○ בעתיד מוסיפים εσ, ה-σ נופלת, וה-ε מתכווצת עם הסיומת $\acute{\epsilon}\sigma \Rightarrow \acute{\omega}$

○ באאוריסט, מוסיפים σ, שנופלת, והתנועה של ההברה הסופית של הגזע מתארכת

הווה	אאוריסט	גזע		
φαίνω	ἕφηνα	φαν	η	α
περαίνω	ἑπέρανα	περαν	ᾱ	ια, ρα
σπείρω	ἔσπειρα	σπερ	ει	ε
ἄγγέλλω	ἤγγειλα	ἄγγελ		
κρίνω	ἔκρινα	κριν	ῖ	ι
ὄξυνω	ὠξυνα	ὄξυν	ῠ	υ

1. χαλεπῶς ἂν δουλείαν ὑπομείναιμεν.
2. Σωκράτην τὸν σοφὸν οἱ Ἀθηναῖοι ἀπέκτειναν.
3. οὐ ῥάδιόν ἐστι διακρίναι τὸν κόλακα καὶ τὸν φίλον.
4. μὴ τὸν ἐμὸν παῖδα ἀδίκως κολάσητε.
5. ἡμεῖς μὲν σπεροῦμεν, οἱ δὲ θεοὶ αὔξησιν παρέξουσιν.
6. τὰς δυστυχίας κρύπτε, ἵνα μὴ τοὺς ἐχθροὺς εὐφράνησ.
7. κήρυκα ἐπέμψαμεν τὴν νίκην ἀγγελοῦντα.
8. τοῖς μὴ καλῶς πράξασιν οὐκ ἠμύνατε.
9. ὁ στρατηγὸς τοῖς περὶ αὐτὸν ἐχαλέπηεν.
10. ταύτην τὴν τιμὴν τῷ ἀδελφῷ μου ἔνειμεν.

11. לאחר שנהרוג (אאוריסט!) את הטירן, לא נסבול (ὑπομένω) עבדות.
12. החיילים הפחדנים ביזו את מולדתם.
13. אביך השלים מעשה קשה ביותר.
14. הוא אזרחים, אל תחרטו מלים שקריות על (ἐν) הפסל.
15. הוא נשאר בעיר בכוונה-לאסוף צבא.
16. נעזור (ἀμύνω) ברצון לגולים.
17. הוא עצמו סימן לנו את הדרך.
18. המלך ערך את האבירים שאותם בנך מוביל.
19. מי הודיע על (=את) הנצחון לאלה-ששמרו על (=את) החומות?
20. נשלח שלוש מאות אוניות נגד הפרסים.

איסור

ממושך:

אימפרטיווס + μῆ

לא תגנוב, אל תגנוב (באופן כללי)

μῆ κλέπτει

אאוריסט (נקודתי)

סוביונקטיווס + μῆ

אל תגנוב (משהו מסוים)

μῆ κλέψῃς

המושלם

- המושלם מציין דבר או מצב שנוצר בעקבות פעולה קודמת
 בעברית אין מושלם, ומשתמשים במלה "כבר" כתחליף
 בתרגילים נשתמש ב"כבר" כסימן למושלם
- חלון שבור...
 ...כי כבר נשבר
 כבר שברתי את החלון

בנית המושלם

הכפלה

- כשבתחילת הגזע יש צירוף של עיצור ותנועה, מכפילים את העיצור
- βα ⇒ βεβα
 λυ ⇒ λελυ
 πο ⇒ πεπο
- כשבתחילת הגזע יש צירוף של שני עיצורים (למעט λ, ρ), מקדימים באות ε
- στ ⇒ έστ
 δρ ⇒ δεδρ
- אות מונשפת מוכפלת במקבילתה הלא-מונשפת
- φυ ⇒ πεφυ
 χα ⇒ κεχα
- תנועה בתחילת הגזע מאריכים
- ά ⇒ ή
- ההכפלה חלה על גזע הפעל אחרי כל קידומת שהיא (למשל άπο)
- άποβα ⇒ άποβεβα
 άποστ ⇒ άπεστ
 άπα ⇒ άπη

המשולם הראשון

- פעלים שגזעם מסתיים בתנועה, אות שינית, או אות נוזלית מוסיפים κ בסוף הגזע
- שימו לב גם לשינויים בתנועה בהברה לפני ה-κ
- הוספת κ מאפיינת את המושלם הראשון

פירוש	מושלם	גזע	הווה
כבר שיחררתי	λέλυκα	λυ	λύω
כבר השלמתי	ήνυκα	άνυτ	άνύτω
כבר שיכנעתי	πέπεικα	πιθ	πείθω
כבר הסברתי	πέφρακα	φραδ	φράζω
כבר הודעתי	ήγγελα	άγγελ	άγγέλλω
כבר זרעתי	έσπαρκα	σπερ	σπείρω
כבר חשפתי, גיליתי	πέφαγα	φαν	φαίνω

1. ὁ βασιλεὺς τοὺς ῥήτορας χρυσῶ διεφθάρκει.
2. οἱ ἐξ ἀγροῦ ἐπιτήδεια εἰς ἄστὺ κεκομίσασιν.
3. οἱ Ἀθηναῖοι τοὺς ἄλλους Ἑλληνας πολλακίς σεσωκέναι λέγονται.
4. τὴν πατρίδα ὑμῶν, ὦ στρατιῶται, μὴ αἰσχύνητε.
5. μέλανα ἱμάτια οἱ αἰχμάλωτοι ἐνδεδύκασιν.
6. οἱ τὰ τέκνα εὖ πεπαιδευκότες ἄριστοι πολῖται εἰσιν.
7. οὐδενὶ θεῶ τέθυκεν.
8. τοῦτον τὸν ποιητὴν μάλιστα τεθαυμάκαμεν, ὃν οἱ πολλοὶ μέμφονται.
9. ἀπεστάλκεσαν ὄγδοήκοντα ἄνδρας τοῖς ἐν τῇ πόλει ἀμυνοῦντας.
10. πέπεικα αὐτὸν τάληθές φῆναι.

11. אומרים שלנמל יש כניסה קלה (=...הכניסה נאמרת להיות קלה)
12. המצביא כבר אסף (ἀθροίζω) צבא כאילו כדי לשמור על העיר.
13. כבר קודם לכן ציוויתי על העבדים לזרוע, כדי שאקצור.
14. האב, בהיותו חכם, כבר דאג לחינוך לילדיו.
15. השאר אתי ושמור על ביתי!
16. הוא כבר קודם לכן שימר את כלי הנשק בדאגה רבה.
17. אלה-שכבר-שיכנעו אותך לברוח הם ללא שכל.
18. נשלח את אוניות-המלחמה בלילה.
19. החצוצרה העירה את הישנים.
20. כבר קודם לכן דיווחנו על הנצחון כדי שנשמח את כל העיר.

המושלים השני

- אין להוסיף κ במושלים השני
- בדרך כלל הגזע יסתיים בגרונית (κ, γ) או בשפתית (π, β), ובמושלים יתווסף נישוף (φ, χ)
- בדרך כלל חל שינוי בתנועה שבהברה האחרונה של הגזע, למשל ε הופך ל-ο

פירוש	מושלים	גזע	הווה
כבר שלחתי	πέπομφα	πεμπ	πέμπω
כבר סידרתי	τέταχα	ταγ	τάσσω
כבר שמרתי	πεφύλαχα	φυλακ	φυλάσσω
כבר הזקתי	βέβλαφα	βλαβ	βλάπτω

- אבל שימו לב לפעלים הבאים

פירוש	מושלים	גזע	הווה
כבר הרגתי	ἀπέκτονα	ἀποκτεν	ἀποκτείνω
כבר הופעתי	πέφηνα	φαν	φαίνω
כבר השארתי	λέλοιπα	λιπ	λείπω
כבר כתבתי	γέγραφα	γραφ	γράφω
כבר ברחתי	πέφευγα	φυγ	φεύγω
כבר הכיתי	πέπληγα	πлаг	πλήσσω

כבר חשפתי, גיליתי	יוצא	πέφαγκα	1	φαν	φαίνω
כבר הופעתי	עומד	πέφηνα	2		
כבר שיכנעתי	יוצא	πέπεικα	1	πιθ	πείθω
אני בוטח ב-dat	עומד	πέποιθα	2		
כבר עשיתי	יוצא	πέπραχα	2	πραγ	πράσσω
כבר הלך לי (טוב)	עומד	πέπραγα (εὔ)	2		

1. ὁ βασιλεὺς τοὺς ἑαυτοῦ ἐν μέσῳ τῶ πεδίῳ τέταχεν.
2. τοὺς στρατιώτας τοὺς ἐκ μάχης πεφευγότας κολάσομεν.
3. τὸ ἄστν ἄκοντες κατελελοίπεσαν.
4. πρέσβεις πεπόμφαμεν πόλεμον κηρύξοντας.
5. τίς στρατηγὸς μάλιστα πολέμου ἐπιστήμων πέφηνεν;
6. τῇ βουλῇ τῇ σῆ πεποιθότες οὐκέτι ἐνθάδε μενούμεν.
7. ὁ πατήρ αὐτοῦ οὐκ ἀεὶ εὖ πέπραγεν.
8. οὗτός ἐστιν ὁ τὴν ἐπιστολὴν γράψας.
9. οἱ δοῦλοι πολλὰ κεκλόφασιν.
10. οἱ ῥήτορες οἱ ἡμᾶς πεπείκότες ἄπιστοὶ εἰσιν.

11. הילד הכה קודם לכן את הכלב בשתי ידיו.
12. (כבר) לא עשית שום דבר ראוי למוות.
13. קודם לכן חמישה ימים הם שמרו על המבצר בצורה מתלהבת ביותר.
14. השומרים שהרגו כבר את הטירן משובחים על ידי הרבים.
15. אלה שבעיר כבר ברחו אל תוך האוניות.
16. אל תעניקו (νέμω) את הכבוד הגדול ביותר, הו אורחים, לאדם כזה!
17. החקלאי כבר נטע עצים שפירותיהם יש לאחרים.
18. מי ישלים את העבודה הזאת?
19. נאמר שהמנהיג עצמו סידר את ההופליטים.
20. כבר הזקת את עצמך במקום אותי.

יש כמה שמות תואר שאינם מופיעים בין יידוע ושם עצם, אלא מחוץ להם

אמצע	μέσος, η, ον
סוף	ἔσχατος, η, ον
ראש	ἄκρος, α, ον

לדוגמא

באמצע הרחוב	ἐν μέσῃ τῇ ὁδῶ
סוף המישור	ἔσχατον τὸ πέδιον
ראש העץ	ἄκρον τὸ δένδρον

האאוריסט השני

- באאוריסט הראשון מוסיפים $\sigma(\alpha)$ לגזע
- אבל לפעלים מסוימים יש דרך פחות נפוצה ליצור אאוריסט
- לגזע מוסיפים ישר סיומות
- הסיומות הן כמו אלה של הממושך
- בממושך הגזע בדרך כלל מתארך, ובכך מבחינים בין ממושך לבין אאוריסט שני
- דוגמאות

שורש	φυγ
ברחתי (ממושך)	ἔφευγον
ברחתי (אאוריסט שני)	ἔφυγον
בהיותי בורח שיחררתי	φεύγων ἔλυσα
לאחר שברחתי שיחררתי (זכר)	φυγὼν ἔλυσα
לאחר שברחתי שיחררתי (נקבה)	φυγοῦσα ἔλυσα

תרגיל 14

1. τοὺς νόμους φυλάξομεν, οὓς οἱ πρόγονοι ἡμῖν κατέλιπον.
 2. ἡ μέλιττα τὸ κέντρον ἀποβαλοῦσα ἀποθνήσκει.
 3. ἡ νῆσος τῆς ἠπείρου οὐ πολὺ ἀπέχει.
 4. τοὺς τοξότας τοὺς ἐκ μάχης φυγόντας ὁ στρατηγὸς ἀπέκτονε.
 5. τῷ ἔκτῳ ἔτει τοῦ πολέμου εἰς τὴν Ἀττικὴν εἰσεβάλομεν.
 6. θάνατος αὐτὸν πολλῶν κακῶν ἀπήλλαξεν.
 7. οὗτος ὁ ποιητὴς φθόνον ἀποφύγοι.
 8. ὁ ἡγεμῶν, τετρακισχιλίους ὀπλίτας ἐξαγαγὼν, τοὺς πολεμίους εἰς φυγὴν ἔτρεψεν.
 9. αἰσχρὸν ἦν Σπαρτιάτῃ ἐκ μάχης ἐκφυγεῖν.
 10. τὸ κέρδος τὸν ἄδικον κριτὴν διέφθαρκε.
11. לאחר שפלשנו אל תוך ארץ האויב, נשלים מהר את המלחמה.
 12. האל הפריד את הנפש מהגוף (gen).
 13. הנשים ברחו לבית המקדש.
 14. אל תחשוף לטירן את הקשר.
 15. המפקד, לאחר שברח, איבד את צבאו.
 16. אלה שהצליחו (εὖ πράττω), מושלם, פרטיקיפיום) לא תמיד זוכרים את העניים.
 17. השליח הכריז על הנצחון בקול חזק.
 18. הלוואי ואף לא אחד ישכנע אתכם, הו אזרחים, לנטוש את בתיכם.
 19. לא עזרנו לרודפים.
 20. שאלה שברחו יהיו אסירי תודה למזל.

ממושך סביל

תרגיל 15

1. ἡ ῥητορικὴ ὑπὸ τῶν πάλαι Ἑλλήνων ἐθαυμάζετο.
2. ὁ δῆμος τὸν στρατηγὸν τῆς ἀρχῆς ἔπαυσεν.
3. Μιλτιάδης ἄξιός ἐστι σωτὴρ τῆς Ἑλλάδος ὀνομάζεσθαι.
4. τῶ παῖδε ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ διδασκάλου ἐπαιδευέσθη.
5. Ὅρέστης διὰ τὸν τῆς μητρὸς φόνον ὑπὸ τῶν Ἐρινύων ἐδιώκετο.
6. τὰ ὑπὸ πάντων μανθανόμενα ὁ ἀδελφὸς ὁ σὸς χαλεπῶς μανθάνει.
7. ταῦτα ἔλεγεν ἵνα φρόνιμος νομίζοιτο.
8. πολλοὶ βόες ὑπὸ τοῦ ἱερέως τῶ Ἀπόλλωνι θύονται.
9. ἐπιτήδεια ἠγόρασαν ὡς ἐν πόλει ὀλίγας ἡμέρας μενοῦντες.
10. οἱ ναῦται οἱ τὴν ναῦν καταλιπόντες οὐκ ἐπαινοῦνται.

11. אלה שנערצים על ידי הרעים הם לעתים קרובות רעים עצמם.
 12. נשקים הובאו (ממושך) אל תוך ביתו בלילה.
 13. כבר שלחתי משהו שיעיר (פרטיקיפיום עתיד) את הישנים.
 14. הלוואי ולעולם לא תיחשב (νομίζω) גרוע יותר מאביך.
 15. שליחים נשלחו (ממושך) על ידי הפרסים ליוונים.
 16. הוא כבר הזיק לעצמו כדי שיאומן על ידינו (ז.א. כדי שאנו נאמין לו, אבל אני רוצה את הסביל)
 17. הדורים נחשבו יותר אמיצים מהאיונים.
 18. שלא נבייש את אלה שהקימו את עירנו.
 19. הריבים-הפנימיים הנוכחיים הם יותר מייגעים מאשר המלחמה הקודמת.
 20. שהנאמנים יופרדו מחסרי הנאמנות.
- αἰσχύνω
- βαρύς

ממושך מדיום, דפוננטי

תרגיל 16

1. ὁ Σωκράτης πολλάκις τοῖς τεχνίταις διελέγετο.
2. ἐκείνους φυλαττώμεθα, ὅτων οἱ λόγοι ψευδεῖς εἰσιν.
3. τῷ ἀνδρὶ οὐκ ἐπίστευσαν, καίπερ ἀληθῆ ἀγγείλαντι.
4. σοφοῦ παρ' ἀνδρὸς ἀγαθὴν βουλήν προσδέχου.
5. οἱ νησιῶται ληστείας οὐ ῥαδίως ἀπέχονται.
6. ὄπλα παρασκευαζόμεθα ὡς ὑμῖν ἀμυνοῦντες.
7. τὴν εἰρήνην δέχεσθαι, καίπερ ἀναγκαίαν οὔσαν, οὐκ ἐβούλοντο.
8. ἐλέγετο ὁ βασιλεὺς ἐφ' ἡμᾶς ἑξακισχιλίους ὀπλίταις πορεύεσθαι.
9. μήποτε πειθώμεθα τοῖς τοιαῦτα κελεύουσιν.
10. τίνες τοὺς στρατιώτας τῆς ὁδοῦ ἐκώλυσαν;

γίγνομαι	אל תיעשה חבר לרעים.	.11
ἔπομαι + dat	הכלבים עוקבים אחרֵי הרועה לפסגת הגבעה.	.12
βουλεύομαι	אתם שוקלים, הו אזרחים, על אודות בטחונכם.	.13
αἴρομαι	הלוואי ולעולם לא נרצה לקחת על עצמנו מלחמה גדולה כל כך!	.14
χαλεπαίνω + dat	האזרחים התרעמו על השופט, למרות שהוא צודק.	.15
	ציווינו על הילד ללמוד דברים רבים כדי שייעשה חכם יותר.	.16
εὖ πράττω	השוקלים בצורה לא טובה לא יצליחו.	.17
προσδέχομαι	לאחר שנטעו את הגפן, ציפו לפרי.	.18
πείθομαι + dat	ציית לאל יותר מאשר לבני אדם!	.19
φαίνομαι	נראה שחברך לא הצליח (= חברך מתגלה כבמצב שבו לא הצליח).	.20

מושלם (תנועתית)

תרגיל 17

1. πολλοὶ νεῶς μετὰ τὴν νίκην τοῖς θεοῖς ἴδρυντο.
2. ἡ θύρα κεκλείσθω.
3. οἱ πεπαιδευμένοι τῶν ἀπαιδευτῶν διαφέρουσιν.
4. ὁ ῥήτωρ οὐ πέπαυται λέγων χρηστὰ τῇ πόλει.
5. ἐκείνη τῇ ἡμέρᾳ ἐξήκοντα στάδια ἐπεπορεύεθα.
6. οἱ νεανῖαι οἱ τὸν χρυσὸν κλέψαντες ἤδη πεφόνευνται.
7. πολλοὶ καίπερ εὖ βεβουλευμένοι ὅμως κακῶς πράσσουσιν.
8. αἱ σπονδαὶ ὑπὸ τῶν βαρβάρων λελίσθαι λέγονται.
9. αἱ στάσεις τὴν πόλιν ἡμῶν αἴσχιστα ἔσφηλαν.
10. τὰ δένδρα, ἃ ὑπὸ σοῦ πεφύτευται, τὰς ρίζας βεβαίως ἔχει.

11. שאף אחד לא יצווה על העבדים להכין נשקים.
12. השוורים הוקרבו (כבר קודם לכן) לזאוס, הגדול ביותר מבין האלים.
13. נהגנו לצעוד בחוסר זהירות דרך הארץ, למרות שהיתה עוינת.
14. המזבחות שהוקמו על ידי המלך הזה מקבלים מתנות רבות.
15. שנציית לאלה שכבר שקלו היטב.
16. נראה שכבר מנעו אותו מהמסע (= הוא נראה להיות-מנוע-כבר מהמסע).
17. האתונאים הביסו את אלה שפלשו לאטיקה.
18. מבין החיילים, כמה כבר נהרגו, כמה כבר ברחו.
19. הכניסות של הנמל נסגרו כבר קודם לכן באמצעות אוניות.
20. אין אף אחד שאינו רוצה להצליח.

מושלם (לא תנועתית)

תרגיל 18

1. ἔργον τι ἐκάστῳ τῶν πολιτῶν προστετάχθω.
2. τὸ μὴ κολάζεσθαι ἡδὺ μὲν ἐστὶ παισί, βλαβερόν δέ.
3. οἱ πλείστοι τοῖς λεγομένοις μᾶλλον ἢ τοῖς γεγραμμένοις πιστεύουσιν.
4. οὐκ ἐν τῇ αὐτῶν πατρίδι τεθαμμένοι εἰσὶν οἱ φυγάδες.
5. Ἀλέξανδρος κατῶκισε τὴν πόλιν τὴν ὑπὸ Φιλίππου κατεσκαμμένην.
6. τὸ ἔργον μεγάλη προθυμία πεπέρανται.
7. μηδεὶς τοὺς πολίτας πειθέτω ναῦς ὑπὲρ δύναμιν παρέχεσθαι.
8. οὗτος μὲν περὶ τῆς μάχης πρὸς ἡμᾶς ἔψευσται, σὺ δὲ τάληθῆ ἤγγελας.
9. πολὺ διαφέρει στράτευμα τεταγμένον ἀτάκτου.
10. τὸ εὖ ἄρχειν χαλεπὸν τι εἶναι φαίνεται.

11. באמצע העיר התאסף כבר צבא גדול מאד.
12. האזרחים שוחררו כבר קודם לכן מסכנה בקושי.
13. הפיקוד (ἀρχή) כבר הופקד (ἐπιτρέπω) לאחיד עצמו.
14. למות למען המדינה נחשב על ידי העתיקים להיות ראוי ביותר.
15. הנואם הושחת כבר באמצעות תקווה לרווח.
16. שלא נפסיק לעזור לחסרי המזל.
17. שלחנו משהו שיבחן את העדים.
18. הקרב דווח כבר על ידי אלה שברחו.
19. האתונאים הקימו ערים גדולות ומבוצרות היטב.
τειχίζω
20. העבד גודל כבר הרבה זמן על ידי האדון.

מושלם (לא תנועתית) - המשך

תרגיל 19

1. οἱ στρατιῶται ἔχουσι τὰς κνημίδας ἐκκεκαθαρμένας.
 2. πρῶτος τῶν στρατηγῶν κεκρίθω Ἀλέξανδρος.
 3. οἱ ἀνδρεῖοι τῶ μάχεσθαι ἤδονται.
 4. τὰ πεπραγμένα οὐχ ἐκὼν ἔφηεν.
 5. ἡ νῆσος ἐκείνη ὑπὸ θαλάσσης κεκρύφθαι λέγεται.
 6. οἱ ἵππηῆς φυγῆ διεσπαρμένοι ἦσαν.
 7. τὸ μηδενὶ πιστεύειν ἀεὶ ἄνουν νενόμισται.
 8. ὁ στέφανος ἐξ ἴων ἐπέπλεκτο.
 9. ἀμυνώμεθα τοὺς εἰς τὴν ἡμετέραν χώραν εἰσβάλλοντας.
 10. ἡ ψυχὴ τοῦ σώματος κεχώριστα.
-
11. שיכנענו את אלה שבאי לשלוח אוניות.
 12. מה יותר מגונה למפקד מאשר לצעוד בחוסר זהירות?
 13. שמרנו על החוקים שהורשו לנו על ידי אבותינו.
 14. מצרכים הובאו כבר קודם לכן אל תוך העיר בלילה.
 15. המשורר נקבר כבר בשוק.
 16. אנחנו לוקחים על עצמנו את המלחמה בכוונה לשחרר אתכם מעבדות.
 17. אומרים שדברים כאלה דווחו כבר על ידי הכרוז. (=דברים כאלה נאמרים...)
 18. הם לא רצו לקבל את הכתובים.
 19. המבצר הוחרב עד היסוד כבר קודם לכן לפני המלחמה.
 20. השליחים כבר נשלחו על אודות השלום.

אאוריסט שני סביל

עתיד שני סביל

ἐβλάβην	אאוריסט שני סביל - סימן היכר η	☐
βλαβήσομαι	עתיד שני סביל - סימן היכר ησ	☐
	אין θ, ולפעמים יש שינוי בתנועה שבגזע (ε ← α):	☐

גזע	הווה	אאוריסט שני סביל	עתיד שני סביל
κλεπ	κλέπτω	ἐκλάπην	κλαπήσομαι
στελ	στέλλω	ἐστάλην	σταλήσομαι
τρεφ	τρέφω	ἐτράφην	τραφήσομαι
πλεκ	πλέκω	ἐπλέχθην (1) ἐπλάκην	πλακήσομαι
πληγ	πλήσσω	ἐπλήγην	πληγήσομαι
(+ קידומת)	ἐκπλήσσω	ἐξεπλάγην	ἐκπλαγήσομαι

תרגיל 21

1. ἡ Νῆνος ὑπὸ τῶν Μῆδων κατεσκάφη, οἱ κατέλυσαν τὴν Ἀσσυρίων ἀρχήν.
 2. ὁ ἀνὴρ, ἑαυτὸν ἀποκτείνας, ἔξω τῆς πόλεως ἐτάφη.
 3. οἱ βάρβαροι θηρεύοντες τρέφονται.
 4. ἐν Μαραθῶνι οἱ Πέρσαι ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ἐτράπησαν.
 5. οἱ αὐτοὶ πρέσβεις πάλιν ἀποσταλήσονται.
 6. ὁ πρότερον εὖ πράξας ἤδη πάντων ἀτυχεστάτος ἐφάνη.
 7. οἱ αἰχμάλωτοι παρὰ τὸ νόμιμον εὐθύς ἀπεσφάγησαν.
 8. οἱ γεωργοὶ ὑπὸ τῶν διὰ τῆς χώρας πορευομένων βλαβήσονται.
 9. οἱ πολῖται στάσει καὶ ἔριδι ἐσφάλησαν.
 10. οἱ βουλευταὶ ὡς τάχιστα συλλεγόντων, ἵνα οἱ πολῖται μὴ καταπληγῶσιν.
11. בהיותנו בורחים ניצלנו.
 12. האש נגנבה מהרקיע על ידי פרומתאוס.
 13. הסוס הוכה בשוט על ידי העבד.
 14. בן המלך יגודל בדאגה המרבית.
 15. המכתב, למרות שכבר נכתב, לא נשלח.
 16. המפקד, משוחד בזהב, לא הוציא את הצבא.
 17. קשה לרוב האנשים לא להיבהל בסכנות.
 18. אף אחד מן הפילוסופים של היום לא יראה יותר חכם מאפלטון.
 19. הפלאנגה נמתחה מקצה הנמל.
 20. מי ששיקר כבר לעתים קרובות לא יאומן.
γράφω	פרטיקיפיום אאוריסט שני
διαφθείρω	פרטיקיפיום אאוריסט שני
καταπλήσσω	אאוריסט שני
ἔσχατος	

	☐	במשפטים הבאים אין צורך בגנטיווס אבסולוטוס:
המצביא, לאחר שברח, נענש		ὁ στρατηγὸς φυγῶν ἐκόλασθη
הענישו את המצביא לאחר שברח		τὸν στρατηγὸν φυγόντα ἐκόλασαν
במשפטים אלה, המצביא שברח משמש או הנושא או המושא של הפעל העיקרי.	☐	
אם המצביא שברח אינו נושא או מושא במשפט העיקרי, אם כי יש קשר הגיוני בין המשפט הטפל לבין המשפט העיקרי, אז משתמשים בגנטיווס אבסולוטוס	☐	
	○	שם עצם + פרטיקיפיום בגנטיווס
כשהמצביא ברח, נכנסנו למבוכה		τοῦ στρατηγοῦ φυγόντος, ἐταράχθημεν
הקשר הלוגי יכול להיות של זמן, או סיבה, או הנגדה כלשהי - בהתאם להקשר	☐	
אחרי שהמצביא ברח, נכנסנו למבוכה		
משום שהמצביא ברח, נכנסנו למבוכה		
למרות שהמצביא ברח, נכנסנו למבוכה		
	○	עוד דוגמאות
כשהנצחון דווח, האזרחים שמחו		τῆς νίκης ἀγγελθείσης, οἱ πολῖται ἔχαιρον
לאחר שהנצחון דווח, האזרחים שמחו		
כשאף אחד לא מונע, הוא לא מתקדם		οὐδενὸς κωλύοντος, οὐ προβαίνει
למרות שאף אחד לא מונע, הוא לא מתקדם		
כשהאלים נותנים רעות, הוא לא היה בורח מהן		θεῶν διδόντων, οὐκ ἂν ἐκφύγοι κακά
גם אם האלים נותנים רעות, הוא לא היה בורח מהן		
המחבר יכול לעזור לקורא לפרש את הכתוב אם יש צורך בעזרה, בהוספת מילית לפני הפרטיקיפיום	☐	
משום ש		ἄτε
		ἄτε τοῦ στρατηγοῦ φυγόντος, ἐταράχθημεν
		τοῦ στρατηγοῦ ἄτε φυγόντος, ἐταράχθημεν
למרות ש		καίπερ
		καίπερ οὐδενὸς κωλύοντος, οὐ προβαίνει
		οὐδενὸς καίπερ κωλύοντος, οὐ προβαίνει

עתיד מושלם סביל ומדיום

הצורה די נדירה

אין צורה זאת בפעלים שגזעם מסתיים באות נוזלית

בנית הצורה:

○ הכפלה + גזע (עם הארכה כמו בממושך, אם יש) + σ + סיומות הסביל-מדיום כמו בממושך

אני אהיה במצב בו כבר שוחררתי	λελύσομαι
אני אהיה במצב בו כבר נכתבי	γεγράψομαι
אני אהיה במצב בו כבר הושארתי	λελείψομαι
אני כבר אפסיק (מדיום)	πεπαύσομαι
אני כבר אזכור (מדיום)	μεμνήσομαι

תרגיל 22

1. ἐν πολέμῳ ἀποκεκινδυνεύσεται τὰ τε χρήματα καὶ αἱ ψυχαί.
2. τῶν βαρβάρων τραπέντων, μεγίστου κινδύνου ἀπηλλάγημεθα.
3. ταῦτα ἃ βούλει πρὸ ἔω πεπράξεται.
4. τὸ ὄνομα τοῦ τὴν πατρίδα σώσαντος εἰς αἰὲ ἀναγεγράφεται.
5. τῶν πολεμίῳ εἰς τὴν ἡμετέραν χώραν εἰσβαλόντων, οὐκέτι ἐν πόλει μενοῦμεν.
6. τὸ πολλὰ μανθάνειν ἄμεινόν ἐστι τοῦ πολλὰ λέγειν.
7. ὀπλίτας ὡς πλείστους συνέλεξαν ἵνα τὰ ἐν ἄγροισι μὴ βλαβείη.
8. μετ' ὀλίγα ἔτη ἡ συμμαχία λελύσεται.
9. ὁ στρατηγός, καίπερ εὔβεβουλευμένος, ὅμως ἐσφάλῃ.
10. τῷ πρεσβυτέρῳ τῶν νεωτέρων ἄρχειν προστετάξεται.

11. משום שמצרכים הוכנסו בלילה (גנטיווס אבסולוטוס), העיר ניצלה.

12. דברים כאלה לעולם לא ייאמרו כבר על ידי.

13. שאף אחד לא יאמין לאלה שמדווחים דברים שיקריים.

14. שפטנו את סוקרטס יותר חכם מהפיאס.

15. בהיות הקרבנות נוטים חסד, אנחנו מצפים למזל-טוב.

16. הלוואי והנערים יחונכו היטב ככל האפשר!

17. השודד, לאחר שגנב את הזהב, ברח.

18. לאחר שהשומרים הרגו את הטרן, העיר כולה התהפכה. ταρασσώ

19. לאחר שהם יפלו, השערים ייסגרו כבר לפני הלילה.

20. לא לציית לחכמים הוא סימן לטיפשות.

עתיד מדיום

המובן הרגיל של המדיום, בעתיד	☐
אני אשחרר (משהו שלי, או על חשבונני, וכו')	λύσομαι
יש נטיה להשתמש בעתיד מדיום במקום עתיד פעיל בפעלים שמציינים פעולות גופניות או שכליות	☐
אתפלא	θαυμάσομαι
אשמע	ἀκούσομαι

תרגיל 23

1. περὶ τῆς τῶν πολιτῶν σωτηρίας βουλευσόμεθα.
2. τοῦ στρατηγοῦ μὴ κελεύοντος, οἱ ὀπλίται τοὺς φεύγοντας οὐ διώξονται.
3. τῶν τότε ἀθλητῶν ἰσχυρότατος ἐφάνη.
4. τίς ἡμᾶς δέξεται πόλις;
5. πολλῶν λεγόντων, οὐδὲν σαφῶς ἤκουσα.
6. οἱ εὖ βεβουλευμένοι ἥκιστα σφαλοῦνται.
7. καίπερ τῶν πολεμίων ὀλίγων ὄντων, οἱ ἄπειροι στρατιῶται φεύγονται.
8. ὁ βασιλεὺς αὐτὸς τούτῳ τῷ νόμῳ πείσεται.
9. τοὺς βαρβάρους ἐφ' ἡμᾶς στρατευσόμενους ἀμυνώμεθα.
10. θαυμάσει τάδε ἀκούσας.
11. הגולים לא יענו לנו את האמת.
12. נראה שהעבודה הושלמה לאט ככל האפשר. (=העבודה נראית להיות מושלם)
13. כשהמפקד ציווה (א.ג.), הם זרקו את המגנים.
14. למרות שרבים היו נוכחים, דבר לא נעשה.
15. תשמע דבר חכם מאדם חכם.
16. נשמור-על-עצמנו מפני אלה-ששיכנעו אותנו לקחת על עצמנו את המלחמה.
17. אם תהיו לבוטחים (ג. א.), הו אזרחים, נהדוף מהר את האויבים.
18. הוא נאלץ להלחם בניגוד להסכם.
19. משום שהחומות חזקות (א.ג.) נאסף צבא יותר גדול.
20. אין אף אחד שלא היה שמח כשמצליח לו (εὖ πράττω).

אאוריסט מדיום ראשון

שיחררתי (משהו שלי, או על חשבונך, וכר)

ἐλυσάμην

תרגיל 24

1. ἀπόκριναί μοι ὅτι βούλομαι.
2. οἱ στρατιῶται ἀναπαυσάμενοι θᾶσσον πορεύονται.
3. τὴν πόλιν ἐκείνην, ἅτε εὖ κατεσκευασμένην, καταστρέψασθαι ἐβουλόμεθα.
4. τοὺς τὴν συμμαχίαν λύσαντας ἐμέμψω.
5. οὐδεὶς, τύραννος ὢν, εὐδαιμονίας ἂν γεύσαιτο.
6. τοῦ χρύσου κλαπέντος, ὁ δεσπότης τοὺς δούλους ἤλεγξεν.
7. τοὺς ἐμούς λόγους, ὧ πολλῖται, δέξαισθε.
8. ὑμῶν μὴ βουλομένων, τὰ πεπραγμένα οὐ μηνύσομεν.
9. τὸ ἄστυ, ἅτε ἀσθενὲς ὄν, ἐτείχισαν.
10. οἱ θεοὶ τὴν ἀρχὴν τοῦ κόσμου διενείμαντο.

11. האזרחים שקלו בזהירות לפני המסע.
 12. כשההסכם דווח, הפסקנו את עצמנו מן המלחמה.
 13. הדפו את האויב בגבורה, הו חיילים!
 14. הם סימנו את דעתם בהרימם את שתי הידיים.
 15. אלה שענו דברים אמיתיים שוחררו.
 16. משום שהיה צעיר, הוא נהנה מחברת צעירים.
 17. שלחנו הופליטים כדי לדכא את הארץ.
 18. למרות שהסכנה היתה גדולה, הם לא התמסרו למעשה.
 19. המבצר יישאר כבר ללא שמירה.
 20. הלוואי ואחיו יצליח.
- ἄπτομαι +gen. πρᾶγμα
καταλείπομαι
εὖ πράττω

אאוריסט מדיום שני

הפניתי את העצמי = פניתי (τρέπω)

έτραπόμηη

תרגיל 25

1. οί "Ελληνες οί πάλαι πρὸς ληστείαν έτραπόντο.
2. ἄρ' οὐκ ἤσχυναν τήν πατρίδα, τήν τάξιν λιπόντες;
3. εκείνος ὁ ἀνήρ κατελίπετο υἷον ὁμοῖον έαυτῶ.
4. ἦ ὁ ἱερεὺς τέθυκε τῶ Δί;
5. ένδεία ἀναγκαζόμενοι, σῖτον έξ Αἰγύπτου εἰσηγάγοντο.
6. τήν ύμετέραν πόλιν τείχει ύψηλῶ περιβάλεσθε.
7. τῶν βαρβάρων τραπέντων, οί πολῖται διὰ τήν νίκηη νεῶν ἴδρυσαν.
8. ἄρα μή ἡ δουλεία τοῖς έλευθέροις ἠδεῖά έστι;
9. ἠναγκάσθημεν τῆς ὁδοῦ έκτραπέσθαι.
10. πιθοῦ μοι τάδε λέγοντι.

11. הטירן הכניס שומרים אל תוך ביתו.
12. הוא כבר שיכנע אותנו להקיף את עירנו בחומות.
13. האם לא נכתבו כבר החוקים על ידי המלך עצמו?
14. אם אינכם מוכנים, לא נתמסר למצור.
15. האם יפה שמפקד יברח מקרב?
(= מפקד [acc] לברוח)
16. העצים ייכרתו כבר על ידי אלה שפולשים אל תוך הארץ.
17. האם המתים ייקברו מחוץ לעיר?
18. השופט, בהיותו לא צודק, נענש במוות.
19. הוא רצה להשאיר כסף רב ככל האפשר למען ילדיו.
20. מבין העבדים, אחדים (כבר קודם לכן) גודלו במנהגים טובים יותר, אחדים ברעים יותר.

שאלות

	אתה משחרר?	λύεις;	.1
	האם אתה משחרר?	ἄρα λύεις; ἦ λύεις;	.2
	האם שיחררת?	ἄρ' ἔλυσας; ἦ ἔλυσας;	
	צפוי "כן" - אתה משחרר, נכון?	ἄρ' οὐ λύεις;	.3
	צפוי "לא" - מה, אתה משחרר?	ἄρα μή λύεις;	.4

פעלים מכווצים

בבניין הראשון, פעלים שגזעם מסתיים באותיות α , ϵ , ω מכווצים את הסימות עם סוף הגזע

α

$\tau\mu\acute{\alpha}\omega \Rightarrow \tau\mu\tilde{\omega}$

הממושך

שימו לב לסימות החדשות באופטימוס! ושם הפעל הוא $\tau\mu\tilde{\alpha}\nu$

סימות הממושך מתכווצות עם סוף הגזע שמסתיים ב- α .

הכיווצים הם:

$\alpha\epsilon \Rightarrow \alpha$

$\alpha\omega \Rightarrow \omega$

$\alpha\eta \Rightarrow \alpha$

$\alpha\omega \Rightarrow \omega$

$\alpha\eta \Rightarrow \alpha$

$\alpha\omega\iota \Rightarrow \omega$

$\alpha\epsilon\iota \Rightarrow \alpha$

$\alpha\omega\upsilon \Rightarrow \omega$

הטעמות לדוגמא:

$\alpha\epsilon \Rightarrow \alpha$

$\alpha\omega \Rightarrow \omega$

$\acute{\alpha}\eta \Rightarrow \tilde{\alpha}$

$\acute{\alpha}\omega \Rightarrow \tilde{\omega}$

האספקטים האחרים

ה- α הסופית של הגזע הופכת ל- η

	עתיד	אאוריסט	מושלם
פעיל	$\tau\mu\eta\acute{\sigma}\omega$	$\acute{\epsilon}\tau\mu\eta\sigma\alpha$	$\tau\epsilon\tau\acute{\iota}\mu\eta\kappa\alpha$
מדיום	$\tau\mu\eta\sigma\omicron\mu\alpha\iota$	$\acute{\epsilon}\tau\mu\eta\sigma\acute{\alpha}\mu\eta\nu$	$\tau\epsilon\tau\acute{\iota}\mu\eta\mu\alpha\iota$
סביל	$\tau\mu\eta\theta\acute{\eta}\sigma\omicron\mu\alpha\iota$	$\acute{\epsilon}\tau\mu\eta\theta\eta\nu$	$\tau\epsilon\tau\acute{\iota}\mu\eta\mu\alpha\iota$
			עתיד $\tau\epsilon\tau\mu\eta\sigma\omicron\mu\alpha\iota$

ה- α הסופית של הגזע, אחרי ϵ , ι , ρ , נשארת α

	עתיד	אאוריסט	מושלם
ϵ	$\theta\epsilon\acute{\alpha}\sigma\omicron\mu\alpha\iota$	$\acute{\epsilon}\theta\epsilon\alpha\sigma\acute{\alpha}\mu\eta\nu$	$\tau\epsilon\theta\acute{\epsilon}\alpha\mu\alpha\iota$
ι	$\acute{\iota}\acute{\alpha}\sigma\omicron\mu\alpha\iota$	$\acute{\iota}\alpha\sigma\acute{\alpha}\mu\eta\nu$	$\acute{\iota}\alpha\mu\alpha\iota$
ρ	$\delta\rho\acute{\alpha}\sigma\omega$	$\acute{\epsilon}\delta\rho\alpha\sigma\alpha$	$\delta\acute{\epsilon}\delta\rho\alpha\kappa\alpha$

1. μή σε νικάτω κέρδος.
2. εἶθε πάντες παῖδες τοὺς γονέας ἀγαπῶεν.
3. οἰκτείρομεν τὸν ἐν τῇ τῆς ἡλικίας ἀκμῇ τελευτῶντα.
4. οἱ στρατιῶται νικήσαντες ἀνεβόων.
5. πῶς ἂν τις τολμῶη τὸν προδότην εἰς πόλιον δέχεσθαι;
6. ἢ σιώπα, ἢ λέγε ἀμείνονα.
7. ὁ ρήτωρ τὸν δῆμον, ἄπειρον ὄντα, ῥαδίως ἠπάτησεν.
8. τοῦ κινδύνου πάροντος, λέγωμεν ἢ σιωπῶμεν;
9. οὐδὲν δέδρακε, δι' ὃ ἄξιός ἐστιν ἀποθνήσκειν.
10. ἀποκρινοῦμαί σοι ὅτι ἐρωτήσεις.
11. οἶδε τοὺς θεοὺς μάλιστα τιμᾶν φαίνονται.

τρέπομαι (שיקול) + subj.	.12	לאן נפנה בסכנה גדולה כל כך?
τελευτάω	.13	החיילים מתו בהלחמם בגבורה למען מולדתם.
δράω	.14	הלוואי והוא יעשה מה שהוא רוצה.
ἐρωτάω	.15	שלא נשיב לאלה השואלים דברים כאלה.
νικάω	.16	הוא כבר קודם לכן ניצח הרבה עמים, כדי שייעשה בעל-כוח יותר.
σιγάω	.17	לפעמים יותר שימושי לשתוק מאשר לדבר.
ὀρμάω	.18	סיבות רבות ממריצות אנשים אל תוך ריב פנימי.
τολμάω	.19	אף אחד אינו מעז לקשור קשר נגד הטירן, למרות היותו לא-צודק ביותר.
ἀπατάω	.20	הוא עשה את זה כדי לרמות אותך.
ἀγαπάω	.21	הו ילדים, אהבו את הוריהם.

יוצאי דופן ב-α

		יש פעלים שבמושך ה-α הסופית של הגזע מתכווצת ל-η	□
1	ζάω	"להיות"	
	הווה	ζῶ, ζῆς, ζῆ, ζῆτον, ζῆτον, ζῶμεν, ζῆτε, ζῶσι	
	עבר	ἔζων, ἔζης, ἔζη	
	שם הפועל	ζῆν	
2	διψάω	"להיות צמא"	
3	πεινάω	"להיות רעב"	
4	χράομαι	"להשתמש" + dat	
	הווה	χρῶμαι, χρῆ, χρῆται, וכו'	
	שם הפועל	χρήσθαι	

1	-	τοῦτο ἀληθές ἐστιν;	
	ἄρα	ἄρα τοῦτο ἀληθές ἐστιν;	
	ἢ	ἢ τοῦτο ἀληθές ἐστιν;	
2	ἄρ' οὐ	ἄρ' οὐ τοῦτο ἀληθές ἐστιν;	(ודאי שכן)
3	ἄρα μὴ	ἄρα μὴ τοῦτο ἀληθές ἐστιν;	(ודאי שלא)
4	πότερον... ἢ...	πότερον τοῦτο ἀληθές ἐστιν ἢ οὐ;	(או זה או זה)

שאלה דיונית (deliberative question)

כששואלים בגוף ראשון מה עלי או עלינו לעשות, יש להשתמש בסובייקטיביות

מה עלינו להגיד? τί λέγωμεν;

להשוות עם האידיקטיביות

מה אנחנו אומרים? τί λέγομεν;

תרגיל 27

1. οὐδείς ἐστιν ὅστις οὐ τιμώμενος ἦδεται.
2. τὴν σαυτοῦ πατρίδα πειρῶ εὖ δρᾶν.
3. πότερον ταῦτα αὐτὸς ἐθεάσω ἢ οὐ;
4. περὶ πράγματος ἐρωτηθεὶς οὐδὲν ἀπεκρίνατο.
5. ὁ πατήρ ὑπὸ τῶν τέκνων ἀγαπάσθω.
6. τὸ εὖ ζῆν πολὺ διαφέρει τοῦ εὖ λέγειν.
7. πολλὰ ἐμηχανᾶτο ἵνα ἡμᾶς ἀπατώη.
8. ὁ ἰατρὸς φαρμάκοις χρώμενος τὸ τραῦμα ἰάσεται.
9. τῶν πολεμίων νικηθέντων, οὐκέτι, ᾧ πολῖται, ὅπλοις ἐχρῆσθε.
10. ἄρ' οὐχ ὁ ποιητὴς μεγαλοπρεπῶς τετίμηται;
11. τοῦ κινδύνου παρόντος, λέγωμεν ἢ σιωπῶμεν;
 12. הם יצאו-לדרך בכוונה לעזור לאלה שבעיר.
 13. האם העד יגלה את הקשר או ישתוק?
 14. הטובים ינסו להיות יותר טובים.
 15. הלוואי והפילוסוף יהיה מכובד על ידי המלך.
 16. לאחר והמפקד כבר ברח, לאן עלינו לצעוד?
 17. האינך מתכנן מוות לשבויים?
 18. אחרי שאספו צבא, שני המפקדים נוצחו ביום העשירי.
 19. הוא ניסה לשחד את השגרירים (המבוגרים) בזהב.
 20. בגלל המחסור, נצווה על החיילים להשתמש באוכל של בני הברית.
 21. אלה שרומו לא יאמינו לך שוב.

ποιέω ⇒ ποιῶ

הממושך

- שימו לב לסיימות החדשות באופטימוס! ושם הפעל הוא ποιεῖν
- סיומות הממושך מתכווצות עם סוף הגזע שמסתיים ב-ε.
- הכיווצים הם:

εε ⇒ ει	εει ⇒ ει
εη ⇒ η	εοι ⇒ οι
εο ⇒ ου	εου ⇒ ου
εω ⇒ ω	εη ⇒ η

הטעמות לדוגמא:

έει ⇒ εῖ	έο ⇒ οῦ
εοί ⇒ οῖ	έω ⇒ ῶ

האספקטים האחרים

ה-ε הסופית של הגזע הופכת ל-η

	עתיד	אאוריסט	מושלם
פעיל	ποιήσω	ἐποίησα	πεποίηκα
מדיום	ποιήσομαι	ἐποισάμην	πεποίημαι
סביל	ποιηθήσομαι	ἐποιήθη	πεποίημαι
			עתיד πεποιήσομαι

דיבור עקיף

accusativus cum infinitivo

הוא אומר שהאדם	λέγει τὸν ἄνδρα
כותב	γράφειν
כבר כתב (עם תוצאה)	γεγραφέναι
יכתוב	γράψειν
כתב	γράψαι
הוא אמר שהאדם	ἔλεγε τὸν ἄνδρα
כתב (באותו זמן)	γράφειν
כבר כתב (עם תוצאה באותו זמן הדיבור)	γεγραφέναι
יכתוב	γράψειν
כתב (קודם לכן)	γράψαι

nominativus cum infinitivo

הוא חושב שהוא (עצמו) צודק	νομίζει (αὐτὸς) δίκαιος εἶναι
אנחנו חושבים שאנחנו (עצמנו) צודקים	νομίζομεν (αὐτοὶ) δίκαιοι εἶναι

1. μὴ μέγα φρονούντων οἱ εὐτυχοῦντες.
2. ὁ κῆρυξ ἔλεγε τοὺς πολεμίους νικηθῆναι.
3. ὁ Σωκράτης τοὺς τοῦ σώματος ἀμελοῦντας οὐκ ἐπήνει.
4. ἐβοηθήσαμέν σοι καίπερ ἀδικήσαντι.
5. ἐλπίζω αὐτὸν εὐτυχήσειν.
6. ἐφ' ἡμᾶς πεντήκοντα ναυσὶν ἔπλεον, ὡς πολεμήσοντες.
7. νομίζω σὲ μὲν τὴν πόλιν εὖ πεπονηκέναι, ἐκείνους δὲ οὐ.
8. εἴθε εὐτυχοίης, ὦ φίλε.
9. πότερον ἀσκεῖτε τὰς πολεμικὰς τέχνας ἢ ἀμελεῖτε;
10. ὠμολόγησε τὸν ἑαυτοῦ υἱὸν τῷ δήμῳ ἐπιβουλεύσαι.

βοηθέω	נהגנו להביא-עזרה לאלה שעל החומות.	.11
ποιέω	אינני מאמין שתעז לעשות את זה.	.12
ἀδικέω	אתם עושים עוול, הו אזרחים, בהגלכם את הנואמים.	.13
καταφρονέω + gen	הטירן בו לאזרחים שלו.	.14
πονέω	עמלו כדי שישתחררו מן הסכנה.	.15
ἄθυμέω	אל תתיאשו, הו חיילים, על אודות הקרב.	.16
φοβέω	מישהו אומר שהאתונאים הפחידו את תושבי העיר הזאת.	.17
φιλέω	אני חושב שהמלך אהב את המתנה.	.18
ἀμελέω + gen	אחי, למרות שהיה עני, תמיד לא דאג לעושר.	.19
ἐπαινέω	אנו משבחים משורר זה, שמילותיו הן קישוט למדינתנו.	.20

1. οί μὴ ἀδικοῦντες οὐδενὸς δέονται νόμου.
2. ὁ Ἀλέξανδρος ἔφασκε Διὸς υἱὸς εἶναι.
3. μηδεὶς φοβείσθω θάνατον, ἀπόλυσιν κακῶν.
4. λέγουσι Τροίαν δέκα ἔτη ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων πολιορκηθῆναι.
5. οἱ λάλοι, καὶ ἀληθεύοντες, ἀπιστοῦνται.
6. ὁ φιλόσοφος νομίζει αὐτὸς μὲν εὐτυχῆς εἶναι, τοὺς δὲ ἄλλους ἀτυχεῖς.
7. οἱ τον ἰσθμὸν οἰκοῦντες κατὰ τε γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν ἐπολιορκοῦντο.
8. οἱ ἄδικοι ἐνίστε νομίζουσι δίκαιοι εἶναι.
9. δεόμεθά σου μὴ ταῦτα δρᾶσαι.
10. τοὺς ἀγαθοὺς ποιεῖται ἐταίρους ἢ οὐ;

φοβέομαι, προσποιέομαι	.11 הפרסי, מפחד ממוות, העמיד פנים שהוא יווני.
καταφρονέω	.12 המפקד ההוא בוזו על ידי החיילים שלו.
μισέω	.13 אנחנו לעתים קרובות שונאים את אלה שאנו מפחדים.
αἰδέομαι	.14 אני חושב שאינך מכבד את האלים מספיק.
	.15 חברך חושב שהוא חכם מאד, והאחרים טיפשים.
ἀμελέω	.16 המוזנחים מתו בגלל מחלה.
τιμάω	.17 הנואם קיווה שיכובד על ידי המלך.
δέομαι + gen, ἀδικέω	.18 הוא ביקש מאתנו שלא לעשות עוול לבני הברית.
	.19 שהמנוצחים לא יהיו יהירים.
	.20 העבד הצהיר שהוא שוחרר על ידי אדונו.

δουλόω ⇒ δουλώ

הממושך

שימו לב לסיומות החדשות באופטימוס! ושם הפעל הוא δουλοῦν

סיומות הממושך מתכווצות עם סוף הגזע שמסתיים ב-ο.

הכיווצים הם:

οε ⇒ ου

οει ⇒ οι

οη ⇒ ω

οοι ⇒ οι

οο ⇒ ου

οου ⇒ ου

οω ⇒ ω

οη ⇒ οι

הטעמות לדוגמא:

όει ⇒ οῖ

όο ⇒ οῦ

οοί ⇒ οῖ

όω ⇒ ῶ

האספקטים האחרים

ה-ο הסופית של הגזע הופכת ל-ω

	עתיד	אאוריטט	מושלים
פעיל	δουλώσω	ἐδούλωσα	δεδούλωκα
מדיום	δουλώσομαι	ἐδουλωσάμην	δεδούλωμαι
סביל	δουλωθήσομαι	ἐδουλώθην	δεδούλωμαι
			עתיד δεδουλώσομαι

1. ἐζημίωσαν αὐτὸν ὡς ψευδῆ ἀγγείλαντα.
2. ἄρ' οὐ μηχανᾶσθε ταῦτα ἵνα ἡμᾶς δουλώτε;
3. οὐ πρέπει στρατηγὸν κινδύνους φοβεῖσθαι.
4. χρή τὸν νεανίαν σοφίαν ζηλοῦν.
5. τοῦ τυράννου τελευτήσαντος, τὴν πόλιν ἐλευθερώσομεν.
6. ἡ τύχη τὰ μὲν ὑψηλὰ ταπεινοῖ, τὰ δὲ ταπεινὰ ἐπαρεῖ.
7. πολλῶν τιμῶν τὸν ποιητὴν ἠξιώκαμεν.
8. πότερον συμφέρει ἓνα τῆς πόλεως ἄρχειν ἢ πολλούς;
9. ταῦτα τῷ βασιλεῖ ἐδηλοῦμεν, ἵνα μὴ φόρον παρέχεσθαι ἀναγκασθεῖμεν.
10. ἔλεξεν αὐτὸς στρατηγεῖν, ἀλλ' οὐκ ἐκεῖνον.

δεῖ , τιμάω	.11	צריך שהחייל יכובד בגלל הצטיינותו.
ἐλευθερόω	.12	הכינו נשקים, הו אורחים, ושחררו את מולדתכם.
οὐ χρή... δουλόω	.13	אסור לנו לשעבד את בני הברית האחרים.
δηλόω	.14	האם הוא הסביר לכם מה נעשה?
ταπεινόω	.15	הלוואי והמזל ישפיל את אלה שעושים עוול.
ὁμολογέω, διαφθείρω	.16	השגרירים הודו שהם שוחדו באמצעות מתנות
στεφανόω	.17	הנביא התחיל להכתיר את הקרבן, בכוונה להקריב אותו.
πρέπει, καταφρονέω	.18	יאה שפילוסוף יבוז לעושר.
ζηλόω	.19	אנו חושבים שאלה שמתאמצים עבור הצטיינות הם הטובים ביותר.
χρή, τιμάω	.20	הנכון הוא לכבד את הרשעים?
προσποιέομαι	.21	העשירים מעמידים פנים לפעמים שהם עניים.

□ אקוסטיווס עם אינפיניטיווס בתור נושא

צריך אותם-לא-להשאר = צריך שהם לא ישארו
 אותי-להיות-מוענש הינו חייב = חייב שאיענש
 אותי-כאלה-לומר יאה = יאה לי לומר דברים כאלה

δεῖ αὐτοὺς μὴ μένειν
 χρή με κολάζεσθαι
 πρέπει με τοιαῦτα λέγειν

1. ἐκ πολέμου εἰρήνην μᾶλλον βεβαιοῦται.
2. οἱ ἄρχοντι ἐναντιούμενοι κολασθήσονται.
3. μέγας κίνδυνός ἐστι μὴ ἐφ' ἡμᾶς πλέωσιν.
4. χιλίαις δραχμαῖς ἐζημιώθη, ἅτε τὸν ἔμπορον ἀπατήσας.
5. ἄρ' οὐ φοβεῖσθε μὴ δουλώσθε;
6. αἰσχρόν ἐστι τοὺς εἰς φιλίαν χώραν εἰσβάλλοντας ἐπαίνου ἀξιοῦσθαι.
7. ἔλεγε πάντα ταῦτα ὑπὸ τῶν μαρτύρων δηλωθήσεσθαι.
8. ὁ ἀθλητῆς ἐφοβεῖτο μὴ οὐ στεφανοῖτο.
9. ἤναντιοῦτο τοῖς εἰρήνην ποιεῖσθαι βουλομένοις.
10. ὑμῶν μὴ ἀθυμούντων, πάντα ταχὺ πεπράξεται.

βεβαιοῶ	.11 הוא טען שהשבועה אושרה על ידי שני המפקדים.
	.12 החיילים חייבים לשמור על המחנה ביתר זהירות.
ἐναντιόομαι + dat	.13 הוא אזהרים, אל תתנגדו לאלה שרוצים לעזור לכם.
	.14 אני חושש שמא נבוזה על ידי אנשים אלה, שאותם קודם לכן ניצחנו.
ζημιόω	.15 קיווינו שהוא יקבל קנס.
δηλόω	.16 שום דבר כבר לא הוסבר בבירור על ידי השגרירים.
στεφανόω	.17 לאחר שהוא ניצח בתחרות, הוא הוכתר.
	.18 הם טוענים שהם באו לעזרתנו.
	.19 שהמלך, למרות שהוא חזק יותר, לא יתנגד לפילוסוף.
ἐλευθερόω	.20 לא כדאי שהשבויים ישוחררו.

☐ "שמא"

○ μὴ = "שמא"

○ μὴ οὐ = "שמא לא"

○ הפועל אחרי μὴ יהיה

• במשפט לא-היסטורי (לא עבר) בסובייקטיבוס

• במשפט היסטורי (עבר) באופטיביבוס

אנו מפחדים שמא השופט יעניש אותה.

פחדנו שמא השופט יעניש אותה.

φοβούμεθα μὴ ὁ κριτῆς κολάσῃ αὐτήν

ἐφοβούμεθα μὴ ὁ κριτῆς κολάσειε αὐτήν

פעלים מהבניין השני

ִּוּסְתְּהִי

- “לעמוד” הנו פעל עומד באאוריסט שני ובמושלם
- “להעמיד” הוא פעל יוצא בכל היבט אחר

תרגיל 32

נא להשתמש רק בפעיל, ולא להשתמש במושלם

1. ὁ συγγραφεὺς λέγει πολλοὺς συμμάχους ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων ἀποστῆναι.
2. οἱ Ἕλληνες νικήσαντες τρόπαια ἴστασαν.
3. ἡ πενία τοὺς ἀνθρώπους πρὸς τὰς τέχνας δεξιωτέρους καθίστησιν.
4. οἱ ῥήτορες τὸν ὑμέτερον δῆμον ἀφ' ἡμῶν ἀπέστησαν.
5. παραστῆτέ μοι, ὦ φίλοι, κακῶς πράττοντι.
6. πολλὰς ναῦς ἀποστείλαντες, τοὺς πολεμίους εἰς φόβον κατεστήσαμεν.
7. μετὰ τοῦτον ἄλλος ἀνέστη καὶ ἔλεξε τοιάδε.
8. ὁ βασιλεὺς τοῖς ἀποστᾶσιν ἀπ' αὐτοῦ ἐπολέμησεν.
9. ἄρ' οὐ χρή ἡμᾶς τοῖς ἀτυχέσι παραστῆναι;
10. τὸ Μιλτιάδου τρόπαιον Θεμιστοκλέα ἐξ ὕπνου ἀνίστη.

ἀφίστημι	.11	הטירן פחד שמא האזרחים ימרדו.
καθίστημι εἰς	.12	לאחר שההסכם הופר, העיר כולה הובאה לידי סכנה גדולה ביותר.
ἀνίστημι	.13	המלך ציווה על אלה שקמו לשתוק.
καθίστημι	.14	נציב שומרים לפני השערים, כדי שלא נהיה במצור.
ἀφίστημι	.15	אנו מודים שהמרדנו את בני הברית שלכם.
ἴστημι	.16	מתאים שהם יקימו פסל של המשורר.
παρίστημι	.17	הלוואי והוא יתמוך בנו.
ἴστημι	.18	לאחר שהקימו מזכרת לתבוסת האויב, הם עזבו.
ἀφίστημι	.19	אלה שמרדו נאמרים להיות מנוצחים.
καθίστημι εἰς	.20	שהמלך לא יביא את בנו לידי פיקוד.

□ אפשר כבר להשתמש במושג של 'יסטי' □

1. πάσης προνοίας ἢ τύχη δυνατωτέρα κατέστηκεν.
 2. εἷς τῶν φιλοσόφων ἐνόμιζε πάντα ἐκ πυρὸς συνεστάναι.
 3. ἐπηγγέλλετο αὐτὸς ἂν τὸ πρᾶγμα δηλώσῃ.
 4. τοὺς πολίτας δεῖ τοῖς καθεστῶσι νόμοις πείθεσθαι.
 5. πᾶσαι αἱ πόλεις ἔκοῦσαι πρὸς Κῦρον ἀφέστασαν.
 6. πολὺν χρόνον ἐστήκη, τὸν ἀγῶνα θεώμενος.
7. יש שלושה דברים מהם כל מדינה מורכבת. .7
 קיוויתי שתצליח. .8
9. הוא דרש מהעומדים מהצד לעזור לזקן. .9
 10. הצייתנים, לאחר שהזנחו על ידי השליטים, כבר מרדו. .10
 11. לאחר שכבר הוקמה מלחמה, החקלאים לא זרעו אוכל. .11
 12. הפילוסוף כבר הובא לידי קושי גדול ביותר על ידי השואלים. .12

□ פעלים של תקווה, ציפיה, והבטחה גוררים נומינטיביוס/אקוסטיביוס עם אינפיניטיביוס

○ במשפט לא-היסטורי, האינפיניטיביוס יהיה בעתיד

אני מצפה שאני אנצח	ἐλπίζω αὐτὸς νικήσειν
אני מבטיח שאתם תנצחו	ἐπαγγέλλομαι ὑμᾶς νικήσειν

○ במשפט היסטורי, האינפיניטיביוס יהיה בעתיד, או באאוריסט + ἄν

אני ציפיתי שאני אנצח	ἤλπιζον αὐτὸς νικήσειν
אני הבטחתי שאתם תנצחו	ἤλπιζον αὐτὸς νικήσῃ ἄν
	ἐπηγγελλόμεν ὑμᾶς νικήσειν
	ἐπηγγελλόμεν ὑμᾶς ἂν νικήσῃ

1. Μίνως πρῶτος Ἑλλήνων ναυτικὴν δύναμιν ἀξιόλογον συνεστήσατο.
2. μετὰ τὸν πόλεμον τριάκοντα τύραννοι ἐν Ἀθήναις κατεστάθησαν.
3. πολλοὶ ἀνίστανται λέγοντες ἃ ἐν νῶ ἔχουσιν.
4. ἐπηγγείλαντο μὴ ἂν ἡμᾶς ἀπατήσῃ.
5. ὑμῶν μὴ κωλύοντων, ὅτι τάχιστα ἀποστησόμεθα.
6. τοῖς ὑπὲρ τῆς πατρίδος μαχομένοις παρισταῖντο οἱ θεοί.
7. οἱ ὀπλιῖται ἐν τάξει στάντων, τὰ ὄπλα παρεσκευασμένα ἔχοντες.
8. τοῦ φιλοσόφου διαλεγομένου, οἱ νεανίαί περιίσταντο.
9. ἐλπίζει τοὺς συμμάχους ἀφ' ἡμῶν ἀποστήσειν.
10. λέγεται τοὺς Ἀθηναίους ἐμπόριον καταστήσασθαι τὸν Πειραιᾶ.

ἀνίσταμαι	.11	הוא התחיל לעמוד בכוונה להסביר את דעתו.
παρίσταμαι	.12	אף אחד לא תומך בך בעשותך דברים כאלה.
	.13	הוא מבטיח שלא ירדוף [את] הגולים.
καθίστημι	.14	האזרחים ברצון מינו את סולון שליט.
καθίστημι	.15	שהפסל יוקם בשוק עצמו.
ἀφίστημι	.16	הם מעמידים פנים שערים רבות כבר מרדו.
παρίστημι	.17	נראה שהעומדים מן הצד לא ראו דבר.
καθίστημι	.18	כורש מונה סאטרפ (מושל פרסי) על ידי אביו.
καθίστημι	.19	לא מתאים שהמנוצחים יקימו מזכרת לתבוסת האויב.
καθίστημι	.20	ריבים פנימיים יביאו כל מדינה לאסונות.

τίθημι

תרגיל 35

נא להשתמש רק בפפעיל

1. ἄρα μὴ ῥάδιον τὴν φύσιν μετατιθέναι;
2. ὁ Λυκοῦργος νόμους γεγραμμένους οὐκ ἔθηκεν.
3. ὁ κριτῆς ἔλεγε ζημίαν τῷ ἀνδρὶ ἐπιθήσειν.
4. ὁ ἡγεμῶν τὸ στράτευμα βουλόμενος ἀσκῆσαι ἀγῶνα ἐτεθήκει.
5. οἱ ῥήτορες τὸ πρᾶγμα πρὸς τὸν δῆμον προὔτιθεσαν.
6. τῶν βαρβάρων νικηθέντων, δῶρα τοῖς θεοῖς ἀναθῶμεν.
7. πολλάκις οἱ ἄνθρωποι τοῖς ἑαυτῶν κακοῖς ἀλλότρια προστιθέασιν.
8. πρέπει ἡμᾶς τιμᾶν τὸν τοῦς νόμους θέντα.
9. ὁ βασιλεὺς λέγεται πολὺν φόρον τοῖς ὑπηκόοις ἐπιθεῖναι.
10. ὁ δοῦλος τὸν χρυσὸν δεξάμενος εἰς τὸ πλοῖον ἐνετίθει.

τίθημι	.11 הטירן לא ידבוק בחוקים שהוא חוקק.
ἐπιτίθημι + dat	.12 האלים כפו על הרקולס עמלים גדולים ביותר.
προστίθημι + dat	.13 אל תוסיף דבר למה שנאמר כרגע.
ἀνατίθημι	.14 נקדיש את החלק החמישי מן השלל לזאוס.
προτίθημι	.15 המפקד הציג פרסים למשתמשים בנשקיהם בצורה הטובה ביותר.
μετατίθημι	.16 האם המלחמה אינה משנה את אופים של בני אדם?
περιτίθημι	.17 הלוואי והוא יעניק תהילה על הגזע שלו.
	.18 אלה שכבר מרדו מעמידים פנים שהם מתיחסים בעין יפה אלינו.
	.19 הם חשדו שהוא יביא את העיר לידי אוליגרכיה.
τίθημι	.20 המחוקק חוקים צריך גם לציית להם.

□ כשהפעל הראשי מציין דיבור או חשיבה, ניתן להקדים את הדיבור או החשיבה במלה ὅτι - "ש"

○ האספקט במשפט הטפל הוא ביחס לפעל הראשי

הוא אומר שהוא כבר כתב	λέγει ὅτι γέγραφε
הוא אומר שהוא כתב	λέγει ὅτι ἔγραψεν
הוא אומר שהוא כותב	λέγει ὅτι γράφει
הוא אומר שהוא יכתוב	λέγει ὅτι γράψει

□ כשהפעל הראשי בעבר, אז במשפט הטפל ניתן להשתמש באופטטיווס

○ או, ליתר תחושת חיות, ניתן להשאיר את הצורה באינדיקטיווס

הוא אמר שהוא כבר כתב	ἔλεγε ὅτι γεγραφώς εἶη
	ἔλεγε ὅτι γέγραφε
הוא אמר שהוא כתב	ἔλεγε ὅτι γράπειεν
	ἔλεγε ὅτι ἔγραψεν
הוא אמר שהוא כותב	ἔλεγε ὅτι γράφοι
	ἔλεγε ὅτι γράφει
הוא אמר שהוא יכתוב	ἔλεγε ὅτι γράψοι
	ἔλεγε ὅτι γράψει

□ רוב הפעלים של דיבור וחשיבה מסוגלים לקחת בלי הבחנה

○ או ὅτι

○ או accusativus cum infinitivo

□ יש כמה פעלים שיש להם העדפה לכאן או לכאן

○ accusativus cum infinitivo

לטעון	•	φάσκω
לחשוב, לסבור	•	οἶομαι
	•	פעלים של תקווה ושל הבטחה

○ העדפה ל-ὅτι

	•	ἀποκρίνομαι להשיב
לדווח	•	ἀγγέλλω
לשמוע	•	ἀκούω

תִּיתְהוּמִי - כל הצורות

1. εἰς Σπάρτην φυγῶν τοὺς ἐκεῖ παρήνεσε τοῖς Ἀθηναίοις ἐπιθέσθαι.
2. ἀπεκρίναντο ὅτι ὁ βασιλεὺς οὐ παρείη.
3. οὐδένα ἀμείνω θησαυρὸν καταθήσῃ τοῖς παισὶ τῆς αἰδοῦς.
4. ἀνεβόησεν ὅτι οἱ πολέμιοι νενίκηνται.
5. πρὸ τῆς μάχης κράνη περὶ τὰς κεφαλὰς περιετίθεντο.
6. τὰ ἑαυτῶν εὖ θέμενοι, τοῦ πολέμου ἤψαντο.
7. ὁ στρατηγὸς καταψηφισθεὶς τὴν ἀρχὴν κατέθετο.
8. δεῖ τοῖς πολεμίοις ἐπιθέσθαι εὐθύς.
9. νόμους ὡς ἀρίστους ὁ δῆμος τιθεῖτο.
10. ἤγγειλέ τις ὅτι ὁ στρατηγὸς πεφευγῶς εἶη.

κατατίθεμαι	היות והאויב נסוג, שנניח בצד את נשקינו.	.11
ἀνατίθημι	כבר שמענו שהאזרחים לא הקדישו כסף לאפולון.	.12
ἐπιτίθεμαι + dat	הוא פחד שמא הם יתקיפו את העיר בלילה.	.13
περιτίθεμαι	אומרים שהרקולס שם סביבו את עורו של האריה שהוא הרג.	.14
	הוא ענה שביום השלישי הוא ישלח שליח.	.15
τίθεμαι	שהשליטים יסדרו את ענייני העיר בצורה הבטוחה ככל האפשר.	.16
ἐπιτίθεμαι	לאחר שהשופט הכריז על הנצחון, הצעיר שם על עצמו את הכתר.	.17
πλησιάζω	דווח שהפרשים מתקרבים.	.18
τίθεμαι	האזרחים, לאחר ששקלו, חוקקו את החוק הזה.	.19
	הם טענו שהם עצמם לא התחילו את המלחמה.	.20

δίδωμι

תרגיל 37

נא להשתמש רק בפעיל

1. λέγεται Κύρον πολλά δῶρα τοῖς ἡλικιώταις διαδοῦναι.
2. οἱ θεοὶ σοι ἀντὶ κακῶν ἀγαθὰ διδοῖεν.
3. ἀπεκρίνατο ὅτι οἱ στρατιῶται τὰ ὄπλα παραδεδώκασιν.
4. τοὺς πολιορκοῦντας ἑπτὰ μῆνας ἀμυνάμενοι, τέλος ἐνέδοσαν.
5. τὴν χώραν τοῖς φυγάσιν ἐκὼν παρέδωκεν οἰκῆσαι.
6. τὴν δεξίαν δόντες, τὸν ὄρκον ἐβεβαίωσαν.
7. ὑπισχνεῖται τοὺς φίλους μήποτε προδώσειν.
8. ἔλεξεν ὅτι δέοι τοὺς ἀδικήσαντας δίκην διδόναι.
9. μετὰδος, ὦ φίλε, τῶν σῶν χρημάτων τοῖς πένησιν.
10. τοῦ πολέμου καθεστῶτος, μὴ ἀμελείῃς ἐνδῶτε.

ἀποδίδωμι	שנחזיר את האדמה שדיכאנו באמצעות צבאנו.	.1
δίκην δίδοναι	המפקד אמר שאלה שברחו יקבלו עונש.	.2
μεταδίδωμι + gen	הוא נהג לתת מנה מעושרו למבקשים.	.3
διαδίδωμι	הם חילקו קודם לכן נשקים כדי שיתקפו את המנהיגים.	.4
προδίδωμι + acc	אנו מפחדים שמא אחיו יבגוד בבני הערובה.	.5
παραδίδωμι	הוא דיווח שהאויבים, למרות שהם הבטיחו, לא מוסרים את העיר.	.6
ἐνδίδωμι + dat	לא מתאים ששופט ייכנע לרחמים.	.7
	מי היה בוגד ברצון בחבר?	.8
δίδωμι	שחקלאים יתנו מצרכים לאלה שצועדים דרך הארץ.	.9
	האין אנו נתנים מתנות לאהובים?	.10

κλ הצורות - δίδωμι

1. ό χρόνος ό δεδομένος ήμῖν βραχύς έστιν.
2. λέγει ότι τόν οἶκον πέντε μνῶν απέδοτο.
3. δίδοτε, καί δοθήσεται ύμῖν.
4. ό κριτής έλεγε θανάτου τιμήσειν.
5. πολλαί τιμαί τῷ ποιητῇ έδόθησαν, άτε τόν βασιλέα έπαινέσαντι.
6. πόσου ό ίππος έωνήθη;
7. οί φυγάδες έφοβοῦντο μή ύπό τῶν δεξαμένων προδιδοῖντο.
8. προσποιεῖται τόν άγρὸν όλίγου άποδόσθαι.
9. πάντα δέδοται τοῖς ανθρώποις παρὰ τῶν θεῶν.
10. άπόδου τόν καρπὸν τοῖς βουλομένοις ώνεῖσθαι.

παραδίδωμι	אלה שהמרידו את בני הברית כבר לנו נמסרו.	.1
τιμάω + gen	הם ענו שהשופט העריך-את-הקנס במאה דרכמות.	.2
άποδίδομαι	הסוחר מפחד שמא לא ימכור את האוכל ב(מחיר) רב.	.3
προδίδωμι	מדווח שהעיר נבגדה בגלל רווח.	.4
άποδίδωμι	אחייך צריך להחזיר מה שגנב.	.5
μεταδίδωμι + gen	לאחר שמכרו את השלל (במחיר של) שלושה טלנטים, הם נתנו מנה מן הכסף לכהן.	.6
δίδωμι	שמענו שהכתרים ניתנו לאתלטים.	.7
	שלא נמכור את החופשיים, למרות שהם עוינים ביותר.	.8
	הנביא ענה שהוא לא יקבל את הגיתן.	.9
δίκτην δίδοναι	הלוואי ומי שחוקק חוק זה יקבל עונש.	.10

1. ἀφείς τὰ φανερά μὴ δίωκε τὰ ἀφανῆ.
2. πέδας λέγουσιν εἰς τὸν Ἑλλησποντον καθεῖναι Ζέρξην.
3. ἦ συνῆκας ἅ σοι ἐδήλου;
4. τοῦ στρατηγοῦ σημήναντος, οἱ στρατιῶται δρόμῳ ἴεντο.
5. οἱ σπουδαῖοι τὰ δέοντα πράττειν οὐ μεθιάσιν.
6. ἀκούομεν ὅτι ἢ πρὶν συμμαχία ἀφεῖται.
7. οὔτοι οἱ ὄρνιθες καλλίστην φωνὴν ἰέναι λέγονται.
8. οἱ βάρβαροι, εἰρήνης ἤδη καθεστῶσης, ταχὺ πολέμου ἐφίεντο.
9. ἐφοβεῖτο μὴ οἱ πολιορκούμενοι τὸν καιρὸν παρεῖεν.
10. ἔπεισεν αὐτοὺς μὴ τὰ ἑαυτῶν προέσθαι.

ἀφίημι	.1 הוא שילח את השבויים, כדי שלא יהיה צריך לגדל אותם.
προίεμαι	.2 הם הבטיחו שלא יוותרו (על) האי.
συνήημι	.3 הצעירים ניסו להבין את המלים של הפילוסוף.
πολλοῦ	.4 האם הבית נקנה כבר במחיר גבוה או לא?
μεθίημι	.5 שלא נזניח לשמור את החומות יותר בזהירות.
παρίημι	.6 למרות שהסכנה היתה גדולה, הם נתנו לימים רבים לחלוף.
ἐφίεμαι + gen	.7 האין רוב האנשים חושקים בעושר?
	.8 השופט העריך את הקנס ב-1500 דרכמות.
προίεμαι	.9 שלא יוותרו (על) החופש שיש להם.
ἀφίημι	.10 שלח את העבד כדי שהוא לא יקבל עונש.

1. πολέμου προσιόντος, ἔριδος καὶ στάσεως δεῖ ἀπέχεσθαι.
2. Δημήτηρ πᾶσαν τὴν γῆν περιήει, ζητοῦσα τὴν θυγατέρα Περσεφόνην.
3. ἤρετο ὅπόσον τὸ στράτευμα εἶη.
4. εἰς τὸν νεῶν ἦσαν, τὰ ἱερά θύσοντες.
5. ἠρώτα αὐτοὺς ποῖ φεύγουσιν.
6. τῶν Λακεδαιμονίων εἰς τὴν Ἀττικὴν εἰσβαλόντων, Περικλῆς ἐκέλευσε τοὺς Ἀθηναίους μὴ ἐπεξιέναι.
7. πρὸς τοὺς ἀντιτεταγμένους ἀνδρείως ἐπίασιν.
8. ὡς τάχιστα ἀπίωμεν, ἵνα τοῖς ἐν πόλει βοηθῶμεν.
9. τοὺς στρατιώτας ἠρόμην εἰ οὐ νικηθεῖεν.
10. ἴτω τὰ πράγματα, ὡς τῷ θεῷ φίλον.

	1. האזרחים פוחדים שמא הגולים יחזרו.
	2. הנער שאל מיהם הסופיסטים.
μέτειμι + acc	3. לא-ברור אם הוא עומד-לעקוב-אחרי העבדים שברחו.
εἴσειμι εἰς	4. נהגתי להכנס לשוק כדי להקשיב לנואמים.
ἔξειμι ἐκ	5. שההופליטים לא ייצאו מהמחנה.
ἔπειμι ἐπί + acc	6. שאלתי אם המצביא אינו מתקדם נגד האויב.
	7. הם לא צייתו לחוקים שהם עצמם חוקקו.
	8. האם אתה שואל מי כבר בגד (ב)עיר?
	9. הרגנו את הטירן בהכנסו לביתו שלו.
εὔ ποιέω + acc	10. בהולך נסה להועיל ליוון.

שאלה עקיפה

- שאלה עקיפה הינה שאלה שהיא הנושא או המושא של משפט:
- לדוגמא: הוא שאל אם הם כבר הגיעו. (מושא)
- אם הם כבר הגיעו אינו ברור. (נושא)
- אין זה ברור אם הם כבר הגיעו.
- הפעל בשאלה העקיפה שומר על האספקט של השאלה הישירה
- הוא יכול להופיע במודוס המקורי (אינדיקטיווס, או בשאלה שיקולית, סוביונקטיווס)
- כשהפעל של המשפט העיקרי הוא היסטורי, הפעל בשאלה העקיפה יכול להופיע באופטטיווס
- מלת השאלה יכולה להיות ישירה (למשל, τίς, πῶς) או עקיפה (למשל, ὅστις, ὅπως).

תוכן עניינים

3.....	איפיונים של פעלים
8.....	הפעל "להיות".....

פעלים מהבנין הרשאון

פעיל

8.....	ממושך/עמיד
11.....	אאוריסטוס ראשון
17.....	מושלם ראשון
19.....	מושלם שני
21.....	אאוריסט שני

סביל/מדיום/דפוננטי

22.....	ממושך
24.....	מושלם
27.....	אאוריסט/עמיד ראשון סביל
28.....	אאוריסט/עמיד שני סביל
29.....	גנטיווס אבסולוטוס
30.....	מושלם עמיד סביל ומדיום
31.....	עמיד מדיום
32.....	אאוריסט מדיום
33.....	שאלות
34.....	פעלים מכווצים
34.....	α
36.....	שאלות - חזרה ותוספת
37.....	ϵ
37.....	דיבור עקיף
40.....	\circ

פעלים מהבנין השני

43.....	$\mu\eta\tau\alpha\iota$
46.....	$\tau\theta\eta\mu\iota$
47.....	דיבור עקיף (המשך)
49.....	$\delta\iota\delta\omega\mu\iota$
51.....	$\eta\mu\iota$
52.....	$\epsilon\acute{\iota}\mu\iota$
52.....	שאלה עקיפה